Ազգ

Azg
armenian daily

14 ՄԱՐՏ 1998 ՇԱԲԱԹ # 44 (1547)

Հայաստանի ... գրադարան

Ազատության հրապարակ. Վաղը հանրահավաքում ելույթ կունենա Ռոբերտ Քոչարյանը

«Արդարություն եւ միասնություն» համագործակցությունը, որի հիմնադիրներն են Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը, Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը, Երկրապահ կամավորականների միությունը, Գիտաարդյունաբերական եւ քաղաքական միությունը, Հայաստանի սոցիալական ուժերի միությունը, հրավիրում է ծեզ հանրահավաքի, որը տեղի կունենա ս. թ. մարտի 15-ին, ժ. 14.00-ին Ազատության հրապարակում: Հանրահավաքին կմասնակցի եւ ելույթ կունենա ՀՀ նախագահի թեկնածու, վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Մարտի 16-ը ոչ աշխատանքային օր

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Հանրապետության նախագահի ընտրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 48 հոդվածի համաձայն, հանրապետության նախագահի ընտրության օրը՝ ս/թ. մարտի 16-ը, համարվում է ոչ աշխատանքային օր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ընտրություններում միշտ հաղթել է ժողովուրդը

Ռոբերտ Քոչարյանը՝ արդարության եւ միասնության գաղափարների կրող

Հարցազրույց ՀՌԱԿ ատենապետ Հարություն Կարապետյանի հետ

ՄԽԻԹԱՐ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

– Ձեր կուսակցությունը հաճախ «մեղադրվում է» իշխանությունների հետ համագործակցելու մեջ, անկախ նրանց «որակից»: Ձեր աջակցությունը ՀՀ նախագահի թեկնածու, վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանին նո՞ւյնպես պարզ «իշխանամետության» արտահայտություն է:

– ՀՌԱԿ-ը առաջնորդվել ու առաջնորդվում է ազգային ու պետական շահերով եւ նպատակներով, իսկ կառավարությունը կոչված է իրագործելու դրանք: Հասկանալի է, որ ամենաարդյունավետ մասնակցությունն այդ գործին հնարավոր է ապահովել օժանդակելով, իսկ թերացումների դեպքում նաեւ քննադատելով: Այդպիսին է եղել մեր աշխարհընկալումը: Նախորդ ընտրություններում մենք գտանք, որ երկրի կայունությունն ապահովելու խնդրում նպատակահարմար է նախկին նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի թեկնածությունը: Քաղաքականության մեջ հաճախ ընտրությունը կատարվում է ոչ թե «լավի եւ վատի», այլ «վատի եւ շատ վատի» միջեւ... Վերջին իրադարձությունները եկան ապացուցելու այդ ճշմարտությունը: Մենք ժողովրդի հետ ենք եւ գործում ենք հանուն նրա շահերի:

Ինչ վերաբերում է Ռոբերտ Քոչարյանին, ապա նրա գործունեությունը վերջին տասը տարվա եւ պաշտոնավարությունը վերջին մեկ տարվա ընթացքում ցույց տվեցին, որ նա համախմբող մեծ ներուժ ունի, ինչը չափազանց կարեւոր է ներկա հանգրվանում, երբ մեր ժողովրդի առջեւ բավական բարդ խնդիրներ են կանգնած: Մարտի 11-ին ֆիլհարմոնիկ մեծ դահլիճում Ռոբերտ Քոչարյանին աջակցող կազմակերպությունների նախաձեռնած հավաքում ինձ համար անակնկալ էր եւ հուսադրող, որ ղարաբաղյան շարժման, Արցախի ինքնապաշտպանության ղեկավարներից մեկը կարող է անկեղծ կարծել... արտաքուստ ծափահարություններից, ծաղիկներից: Դա արդեն իսկ լավ բան է:

Տես ► էջ 3

ԿԸՀ

«Անճշտությունները», «լրացուցիչ ցուցակները» եւ «անվավեր քվեաթերթիկները» որպես դամոկլյան սուր ընտրությունների գլխին

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԿԸՀ-ի մարտի 13-ի նիստի ընդհանուր մթնոլորտում գերիշխում էին, բնականաբար, նախընտրական վերջին զարգացումների ոգին ու տաքը:

Նիստում գերիշխում էր նաեւ «երկրորդ փուլի» հոգեբանական ախտանիշը, որի հետեւանքով էլ առաջացել է օրակարգի առաջին հարցը հետեւյալ ձեւակերպմամբ՝ թեկնածուների օգտին տրված ձայների քանակի վրա ազդող անճշտությունների որոշման կարգի մասին:

«Անճշտություններ» հասկացությունը, սկսած 96 թ. նախագահական ընտրություններից ցայսօր, ԿԸՀ-ը չի կարողանում ճշգրիտ պարզել ոչ միայն իր, այլեւ մյուս մակարդակի հանձնաժողովների համար:

ՀՀ նախագահի ընտրության մասին օրենքում, ուր «անճշտություն» հասկացության փոխարեն հաճախ օգտագործվում է նաեւ «անհամապատասխանությամբ», նշվում են այն 12 պարտադիր տվյալները, որոնք պետք է հաշվվեն (եւ արձանագրություններ կազմվեն), դրանք են. 1) ընտրողների ընդհանուր թիվն ըստ ընտրողների ցուցակի, 2) գրանցված ու քվեաթերթիկ ստացած ընտրողների թիվն ըստ ստորագրությունների, 3) արկղերում առկա կտրոնների թիվը, 4) տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին տրված քվեաթերթիկների թիվը, 5) մարվածների, 6) քվեատուփերում առկա սահմանված նմուշի վավերական քվեաթերթիկների թիվը, 7) անվավերների, 8) չսահմանված նմուշի, 9) բոլոր թեկնածուներին դեմ քվեարկածների, 10) կողմ քվեարկածների, 11) թեկնածուների օգտին տրված ձայների ընդհանուր թիվը, 12) յուրաքանչյուր թեկնածուի օգտին տրված ձայների քանակի վրա ազդող անճշտությունների չափը:

Ահա այս 12 տվյալներում առկա թվերի անհամապատասխանությունն ուղիղ ճանապարհ է, որ տանում է դեպի անճշտություններ, որոնց քանակից կախված կարող է հուսալ փոխվել ընտրությունների արդյունքը: Առաջարկված որոշման նախագիծ բարդ թվաբանական խնդիր է համապատասխան տերմիններով:

Տես ► էջ 3

Արմեն Սարգսյան. «Հայաստանի այս կառավարության հետ կարելի է համագործակցել»

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի նախկին վարչապետ Արմեն Սարգսյանի նախաձեռնությամբ, մոտ մեկ շաբաթ առաջ Լոնդոնում ստեղծվել է Հայաստանում ներդրումների, արտահանման եւ առեւտրի խթանման գործակալություն: Այս մասին լրագրողներին ասաց արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Վաանիկ Նանագուլյանը: Դա շահույթ չհետապնդող ընկերություն է, որի հիմնական նպատակն է լինելու, վերջերս Հայաստանում ստեղծված Զարգացման գործակալության հետ համագործակցելով, Հայաստան բերել արեւմտյան ընկերությունների:

Գործակալությունը ղեկավարելու է Ա. Սարգսյանը: Դրա հիմնադիրներ են լինելու, ըստ նախարարի, խոշոր ընկերություններ, կորպորացիաներ: Ներկայումս լուծվում են տեխնիկական հարցեր: Նախարարը վստահեցրեց, որ մոտ մեկ ամիս հետո կհայտարարվի հիմնադիրների մասին, եւ «դուք կտեսնեք, թե ինչ մեծ ուժեր են ներգրավված այստեղ»:

Արմեն Սարգսյանն այդ գործակալությունը ստեղծելիս նշել է, որ գնացել է այդ քայլին՝ հիմնվելով այն բանի վրա, որ այս կառավարությունը արդյունաբերության զարգացման համար է աշխատում եւ նրա հետ կարելի է շատ լավ համագործակցել:

Նախարարը նաեւ հայտնեց, որ Արմեն Սարգսյանը դարձել է Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի նախագահի խորհրդական՝ ԱՊՀ անդամ երկրների գծով: Նրա առողջական վիճակն արդեն լավ է, չնայած վերջնական եզրակացությունը բժիշկները կտան մոտ 2 ամսից:

ՄԱՀ-ը այլեւս մեզ չի՞ սիրում

13 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: ՄԱՀ-ի գործադիր տնօրենի խորհուրդը հրապարակեց իր տարեկան հաշվետվությունը Հայաստանի տնտեսության վերաբերյալ: Գնահատելով Հայաստանի տնտեսական ցուցանիշները ՄԱՀ-ը եզրակացնում է, որ 1997 թվականին լուրջ շեղումներ եւ բացթողումներ են եղել բարեփոխումների ծրագրի իրականացման առումով, ինչը վնաս է հասցրել տնտեսական զարգացմանը: Հասկանալի է, որ այս հաշվետվությունը ոչ միայն անցած ուղու ամփոփումն է, այլ նաեւ որոշակի նախազգուշացում է ապագա նախագահին:

Լրագրական քուղթն էլ ազատել ավելացված արժեքի հարկից

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ ԱԺ մամուլի ծառայության տեղեկատվության, ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովը մարտի 13-ին տեղի ունեցած նիստում որոշում է ընդունել խորհրդարանի առաջիկա նիստերի օրակարգ առաջարկել մի շարք պատգամավորների օրենսդրական նախաձեռնությունները՝ «ՀՀ ԱԺ-ում ներկայացված խմբակցություններին եւ խմբերին Հայաստանի Ազգային հեռուստատեսությամբ ուղիղ եթեր տրամադրելու» եւ «Մամուլի միջոցներին օժանդակելու» վերաբերյալ: Նշված վերջին օրինագծով, մասնավորապես, առաջարկվում է լրագրական թուղթն ազատել ավելացված արժեքի հարկից: Հանձնաժողովում արձանագրելով այն հանգամանքը, որ գոյություն ունի գրահրատարակչությանն աջակցելու խնդիր, որոշվել է օրինագիծը ներկայացնել խորհրդարանի լիագումար նիստի քննարկմանը:

Մեղադրանք Արարատի միջադեպի 4 մասնակիցների

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մարտի 8-ին Արարատ քաղաքում տեղի ունեցած միջադեպի կապակցությամբ նախաքննություն իրականացնող ՀՀ դատախազության քննչական խմբի կողմից ՀՀ գլխավոր դատախազի թույլտվությամբ քրեական օրենսգրքի 133 հոդվածի հատկանիշներով մեղադրանք է առաջադրվել Արարատ քաղաքի բնակիչներ Սամվել Մարտիրոսյանին, Սեյրան Թորոսյանին, Վիգեն Չիլինգարյանին եւ Փանոս Բոյմուշակյանին: Նրանք մեղադրվում են ՀՀ նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանի վստահված անձանց եւ մյուսների օրենքով թույլատրված լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելու, Արարատում հանրահավաքը ծախողելու եւ այդ ընթացքում բռնություն գործադրելու համար:

Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ դատախազության լրատվության եւ միջազգային կապերի ծառայությունից, վ նախաքննությունը եւ միջադեպի մյուս մասնակիցների որոնման աշխատանքները շարունակվում են: Օրինախախտման մասնակիցների հայտնաբերման դեպքում նրանց նկատմամբ եւս կկիրառվեն օրենքով սահմանված համապատասխան միջոցներ:

«Պարույր Հայրիկյանը ուշքի բերեց ժողովրդին ուղեղի երեկային մթագնումից»

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնի է, ՀՀ նախագահական բոլոր թեկնածուների նախընտրական շտաբներն անցկացնում են սոցիոլոգիական հարցումներ եւ ամեն օր ունեն հանրապետության տարբեր մարզերի ընտրազանգվածների համեմատական շարժի պատկերը:

Ինչպես ասաց Պ. Հայրիկյանի շտաբի մամուլի խոսնակ Արամ Հարությունյանը, իրենք հետազոտում են ոչ միայն իրենց թեկնածուի ընտրազանգվածը, այլեւ առաջընթաց մյուս թեկնածուներինը: Նա մասնավորապես նշեց, որ Կ. Դեմիրճյանի համակիրների թիվը, ըստ իրենց անկողմնակալ հետազոտությունների, ուռճացված է ներկայացվում: Ճիշտ է, նշեց նա, դեռեւս թեկնածուների առաջադրման փուլում, մի պահ պայթյուն եղավ այդ թեկնածուի օգտին, որը մինչեւ օրս նվազման միտում ունի՝ գնալով ավելի արագընթաց: Պետք է նկատի ունենալ, որ այդ առումով զգալի նշանակություն ունեցավ Պարույր Հայրիկյանի ելույթը, որով նա, կարծես, ուշքի բերեց ժողովրդին՝ ուղեղի որոշ «երեկային մթագնումից»:

ԲԱՔՈՒ

Ալիեւը չի մասնակցի ԱՊՀ գագաթաժողովին

ԲԱՔՈՒ, 13 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒԶ ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը չի մասնակցի ԱՊՀ-ի պետությունների ղեկավարների մարտի 19-ին Մոսկվայում նախատեսված հանդիպմանը: Այդ մասին որոշում է ընդունվել հինգշաբթի ուշ երեկոյան Բաքվում երկրի Անվտանգության խորհրդի կայացած նիստի արդյունքների հիման վրա, հաղորդել է նախագահական վարչակազմի մի բարձրաստիճան աղբյուր:

Որպես հրաժարվելու հիմնական պատճառ բերվում է դրական տեղաշարժերի բացակայությունը 1994-1996 թվականներին Ռուսաստանի կողմից «անօրինականորեն» Հայաստանին հանձնված մեկ միլիարդ դոլարի զենքի առգրավելու հարցում:

Բացի այդ, ռուսական կողմը չի կատարել վերջերս Մոսկվայում ձերբակալված գեներալ Շահին Մուսաեւին հանձնելու Բաքվի խնդրանքը, որը 1992-1993 թվականներն ընկած ժամանակամիջոցում գլխավորել էր Ադրբեջանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբը:

Ադրբեջանի իշխանությունները գեներալին մեղադրում են Շուշի եւ Լաչին քաղաքների հանձնմանը, 1995 թվականի ամռանը նախագահ Ալիեւի դեմ մահափորձին եւ պետական հեղաշրջման իրականացմանը մեղսակից լինելու մեջ, հաղորդում է աղբյուրը:

Միեւնույն ժամանակ Բաքուն առայժմ պաշտոնական հայտարարություն չի արել ԱՊՀ-ի գագաթաժողովին մասնակցելուց Ալիեւի հրաժարվելու մասին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **նախընտրական**

ՄԻԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ

Երկյակ կամ եռյակ դաշինքը՝ հասարակական պահանջ

Հասարակության մեջ գերիշխող տրամադրությունները, նախընտրական արշավի ընթացքում ՀՀ թեկնածուներ Ռոբերտ Քոչարյանին եւ հատկապես Կարեն Դեմիրճյանին ներկայացվող հարցադրումներն աննախադեպ հասարակական պահանջ են արձանագրում. «Քոչարյան-Դեմիրճյան» դաշինքի կամ միության պահանջը: Մարդկանց հասկանալիորեն հուսադրող է թվում Ռոբերտ Քոչարյանի շիտակ, վճռական, գործունյա, համեստ կեցվածքը եւ ճկունությունը, Կարեն Դեմիրճյանի փորձը, խորհրդային շրջանում նրա գործունեության թողած հիմնականում դրական հետագիծը, հանրապետության կարիքներին եւ առաջնահերթություններին քաջածանոթ լինելու հանգամանքը: (Թեեւ հին ստերեոտիպերի առկայությունը, որ չեն կարող ամբողջությամբ դուրս մղվել կոմկուսի նախկին առաջին քարտուղարի նկարագրից, կարող են եւ արգելակել շուկայական բարեփոխումները շարունակելու նրա ծրագրերի իրականացմանը եւ ներուժին, մանավանդ, ասում են, վերջին տարիների նրա «տիրույթի» «Հայէլեկտրամեքենա» գործարանի բարվոք վիճակը, մեղմ ասած, չափազանցություն է):

Ակնհայտ է, որ ժողովրդի հարգանքը եւ վստահությունը վաստակած այս այրերը հրաշալիորեն լրացնում են մեկը մյուսին, սակայն ի սկզբանե տրամաբանական թվացող այդ «տանդեմի» ձեւավորումը համառորեն ժխտում են իրենք՝ հաղթելու առավել իրական հնարավորություններ ունեցող թեկնածուները՝ չնայած փոխադարձ հարգանքին, մերժելով նախնական «պայմանավորվածությունների»՝ առկայությունը, ինչը չի նշանակում, որ դաշինքը բացառվում է: Եթե, ինչպես կասեր նախկին նախագահը, ամբողջ ժողովրդով շատ խնդրեինք, գուցե մարդկանց վստահություն ներշնչող այդ գործիչները փուլ առ փուլ կամ փաթեթով կհամաձայնեի՞ն համագործակցելու այս միանգամայն փոխզիջումային տարբերակին...

Շատ ավելի լավ կլիներ, եթե «փոխզիջման» մեջ ընդգրկվեր նաեւ Վազգեն Մանուկյանը՝ ընդառաջ գնալով «ընտրությունները միավորելու նպատակով օգտագործելու» քոչարյանական մտադրությանը՝ ի հեճուկս բոլոր ներքին եւ արտաքին հակառակորդների, որոնցից առաջինները շատ կուզենային ականատես լինել իրադարձությունների «որքան վատ, այնքան լավ» զարգացմանը (ինչը լավագույնս կհամապատասխաներ «խաղաղության կուսակցությունը» վերակենդանացնելու որոշակի շրջանակների նկրտումներին), երկրորդները նույնպես դեմ չէին լինի գործ ունենալ թույլ Հայաստանի հետ՝ պարտադրելով մեզ իրենց նավթահոս ծրագրերի ադրբեջանամետ տարբերակները:

Եթե երկյակ դաշինքը եռյակ դաշինքի վերաճեր, վստահաբար դրան կմիանային թեկնածուներից առնվազն երկուսը՝ Հրանտ Խաչատրյանն եւ Արամ Սարգսյանը, գուցե նաեւ Պարույր Հայրիկյանը, եւ վերջապես կձեւավորվեր մեր քաղաքական գործիչների եւ հասարակայնության կողմից այնքան «փայփայված» ազգային համաձայնությունը: Առանձնապես արդյունավետ կլիներ ուժերի բաշխումը «Քոչարյան-նախագահ, Դեմիրճյան-վարչապետ, Մանուկյան-խորհրդարանի նախագահ» տարբերակով, քանզի այդ դեպքում կապահովվեր մի կողմից Արցախի հարցի ընդունելի լուծումը հայկական կողմի համար, մյուս կողմից տնտեսության վերակենդանացումը եւ, ի հավելումն, իդեալական խորհրդարանական հակակշիռ կստեղծվեր գործադիր իշխանությանը՝ այստեղից բխող բոլոր տնտեսական-քաղաքական «դիվիդենտներով»:

Այն, ինչը տեսանելի է սովորական մահկանացուներիս համար, մի՞թե դատապարտված է դուրս մնալու մեր քաղաքական եւ պետական գործիչների տեսադաշտից, եթե նրանք, իհարկե, ոչ թե անձնական շահագրգռություններով, այլ, ինչպես ներկայացնում են նախընտրական արշավի ընթացքում, ազգի շահով եւ ժողովրդի ապագայով են առաջնորդվում: Մնում է սպասել եթե ոչ նախընտրական, ապա հետընտրական անակնկալների (եթե բանը երկրորդ փուլին հասնի) եւ հուսալ, մասնավորապես, որ Ռոբերտ Քոչարյանը կիրականացնի նաեւ այդ՝ անկարելի թվացող համագործակցությունը:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆ

Ո՞ւմ ջաղացին են ջուր լցնում բանսարկությունները

Չնայած մամուլի ներկայացուցիչները հավաստում են նախագահական ընտրությունների ընթացքում չափավորության սահմանները պահպանելու իրենց պրոֆեսիոնալ եւ բարոյական ունակությունների մասին, սակայն մամուլը անկարող է մնալ զուտ սառը արձանագրողի դերում: Ու այստեղ, անկախ որեւէ անձին հասկացվող տեղից ու ծավալից, երեւան են գալիս սեփական նախընտրությունները, որ տեղ են առնում տարբեր կերպավորումներով: Եթե մի թերթում որեւէ թեկնածուին վերաբերող մտահոգությունները հնչում են տագնապի ձեւով, ապա մյուսում նույն հարցերի պատասխանը տրվում է խաղացկուն ժխտողական ոճով. իբր ասում են, այո, բայց կարիք կա՞ անհանգստանալու: Եվ գնալով ավելի դժվար է լինում տարբերակել՝ ով ով է, կամ ովքեր եւ ինչու են ասպարեզ նետում կասկածի, երկմտությունների խայծը:

Զանազան հարցախույզները, որոնցից շատերը պայմանական լռության են մատնված, ժամանակ առ ժամանակ դուրս սպրդելով՝ նպատակամղվում են մեկի կամ մյուսի վարկանիշը ձեւավորելուն: Տարօրինակ է միայն, որ հարցադրումների արդյունքները խիստ տարբերվում են՝ նայած, թե պատվերն ում կողմից է տրված: Այսպիսով յուրաքանչյուրի մոտ «հիմք» է ստեղծվում արքայից արքայի գահին տեսնելու իրեն: Վերերկրային այդ բարձունքից անհնարին է դառնում նկատել մյուսների արժանիքները: Ավելին, դրանք չնչին են թվում, գրեթե զրոյական: Ի դեպ, սա հին ախտ է, որի վերջին դրսեւորումներից մեկն ի հայտ եկավ 96-ին ստեղծված Դաշինքում: Բազմաթիվ ուժերի հավաքական ջանքերի արդյունքն ի վերջո անտեսվեց, ու ոմանց թվաց, թե մյուսները պարզապես մոլախոտեր են, որ ուզում են բարձրանալ իրենց ավիշի հաշվին: Անհանդուրժողականությունը, որ հաճախ հրապարակ էր գալիս ատելության տեսքով, բացառեց երկխոսությունը: Առաջնորդի իրենց դերը կատարելու անպատրաստ, կամենալով բարձրանալ միայն ժողովրդական ալիքի վրա՝ նրանք ջարդեցին այդ ոգին հերթական անգամ, ուստի անբարո է մեղադրել մարդկանց սեփական պատյանում ներքաշվելու համար:

Այսօր նույնպես երկխոսությունը բացառելի է համարվում: Ընտրյալները անբեկանելի ճշմարտության կրողը կարծում են միայն իրենց: Այդ դաշտում ուժ են առնում ու ծաղկում այնպիսի ուժեր, որոնք պարզապես կարող են դեն շպրտել անպտուղ զգվոտոցներով զբաղվածներին: Ընդ որում, վերջիններս չեն զլանում նրանց հասցեին էլ ցեխ շպրտել (ճշմարիտ թե սուտ), հավանաբար հուսալով, որ դա կաշխատի իրենց օգտին: Ամբարտավանությունը, իրենց ամենից խելոք կարծելու սարսափելի համոզվածությունը նմաններին ուղղակի պատուհաս են դարձնում, եւ որեւէ հակադրության փորձ նմանվում է բռունցքով մեխին խփելուն: Իսկ մենք հոգնել ենք սպիններից: Մեզ նորմալ մարդկային հաղորդակցություն է անհրաժեշտ:

ՆՈՒՆԵ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԱՌԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թեկնածուներից ոմանք առաջադրվել են քրեական պատասխանատվությունից խուսափելու համար

Համոզված է Հրանտ Խաչատրյանը

Երեկ ժուռնալիստի միությունում լրագրողների հետ հանդիպման հրավիրված նախագահի թեկնածու, ՍԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը նշեց, որ եթե ծրագրային առումով Հայաստանում վերձևականգնվել է ազգային հիմքի վրա ժողովրդավարական գործելակերպով երկիրը զարգացնելու ընդհանուր տրամադրություն, այնուհանդերձ ընտրապայքարի մասնակիցների միջեւ չկա ազգային համաձայնության եւ զարգացման գործելակերպ: Խաչատրյանը շեշտեց, որ ժողովրդի հիմնական կորուստը արդեն իսկ ձեռք բերված նվաճումների վրա չհենվելն էր: Ըստ Խաչատրյանի ՀՀՇ-ի կողմից հալածվածները հայտնվել են այնպիսի ճամբարներում, որոնք առնվազն պարունակում են անորոշություն եւ ձեւավորվել է երրորդ բեւեռ, որը մեծ տագնապի աղբյուր է: Ըստ Խաչատրյանի հասարակության մեջ տիրում է դատապարտվածության զգացում եւ ակտիվ զանգվածի մեծ մասը գտնում է, թե հայտնվել է ճեղքված բեւեռում, որի պատճառով նախընտրում է երրորդ բեւեռը: Այնուհետեւ պարոն Խաչատրյանը ընդգծեց, որ կան թեկնածուներ, որոնք օգտվեցին առիթից, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականից հետո չհարուցվեցին քրեական գործեր, որտեղ նրանք պետք է հայտնվեին պատասխանողի դերերում, բայց այսօր օգտվում են ժողովրդավարական պոռթկումից, հասարակության մեջ դեմագոգիկ ելույթներով իրենց դերերն են ամրապնդում, որպեսզի հետագայում դատական գործընթացներում պատասխանողի դերում հայտնվելուց պաշտպանված լինեն:

Իր մասին նկատեց, որ երբեք չի ձգտել գործադիր, վարչարարական ֆունկցիաների եւ իր խառնվածքով շատ ավելի համակարգող է:

Այնուհետեւ նկատեց, որ իրավիճակը փոխելու փորձեր է անում եւ եթե ճեղքված բեւեռները վերականգնվեն այլ ճանապարհով, ապա կունենա էֆեկտ:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Գյումրիից բաց նամակ Կարեն Դեմիրճյանին

Կարեն Սերոբիչ, Ձեզ դիմում են Գյումրի քաղաքի մի խումբ բնակիչներ, որոնց հիշողության մեջ անջնջելի հետք է թողել 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ի արհավիրքը, որոնք ապրել են Ձեր կառավարած «ոսկյա ժամանակահատվածում»:

Հեռուստատեսությամբ ցուցադրվող Ձեր գովազդային տեսահոլովակներում տեղ գտած գեղեցկադեմ կառույցները նայելիս չի՞ տանջում արդյոք Ձեզ խղճի խայթը, որ այդ կառույցների շարքում են եղել նաեւ Գյումրի, Վանաձորի, Սպիտակի բերակառույց շենքերը, ինչի՞ պատճառով էլ այնքան սակավարյուն հայ ազգը կորցրեց մոտ 25 հազար հայրեր, մայրեր, բանվորներ եւ ուսուցիչներ, շինարարներ եւ գիտնականներ, որն իր էական ազդեցությունն ունեցավ հայ ազգի գենոֆոնդի վրա: Ձեր կառավարության օրոք չէ՞ր, որ նոր լիցք հաղորդվեց կաշառակերությանն ու ամենաթողությանը, սեփական շինարարության հարկերի ավելացումները:

Արդյոք կարճ հիշողությո՞ւնն է պատճառը, որ հիմա քարոզչական գործունեություն եք տանում նշված մարզում՝ խոստումներ տեղալով դեռ վերքերը չսպիացած ազգաբնակչությանը:

Սրտի կսկիծով ենք ընդունել Ձեր այցը Գյումրի:

Գյումրի քաղաքի մի խումբ բնակիչներ
(ստորագրություններ)

Արգելվեց Ռ. Քոչարյանի վստահված անձանց մուտքը Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտ

ԳՅՈՒՄՐԻ, 13 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ նախագահի թեկնածու Ռոբերտ Քոչարյանի Գյումրիի նախընտրական շտաբում հայտնեցին, որ այսօր Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանն արգելել է Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտի դահլիճում կազմակերպել Ռոբերտ Քոչարյանի վստահված անձանց՝ պրոֆեսոր Սուրեն Զոլյանի, երիտասարդական կուսակցության ներկայացուցիչ Սարգիս Ասատրյանի հանդիպումը ուսանողության հետ, պատճառաբանելով, որ նույն շենքում տեղավորված է նաեւ ընտրական տեղամաս: Սակայն մի քանի օր առաջ նույն դահլիճում ՀՀ նախագահի թեկնածու Կարեն Դեմիրճյանը հանդիպում անցկացնելիս նման արգելքի չի հանդիպել:

ԱԺՄ. Հարցումներն իրական պատկերը չեն ներկայացնում

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտի 13-ին ՀՀ նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանն այցելել եւ հանդիպումներ է ունեցել Շիրակի մարզում, այդ թվում Գյումրիում: ԱԺՄ մամուլի կենտրոնի ղեկավար Արամ Մայիլյանը տարակուսանք հայտնեց այս օրերին հրապարակվող սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքների կապակցությամբ, դրանք համարեց անհիմն: Խոսքը վերաբերում է մասնավորապես սոցիոլոգ Գ. Պողոսյանի ղեկավարությամբ կատարված հարցումներին, ըստ որոնց ընտրություններում ԱԺՄ թեկնածուն երրորդ տեղում է լինելու՝ Կ. Դեմիրճյանից ու Ռ. Քոչարյանից հետո: Ա. Մայիլյանը նշեց, թե նույն հեղինակները միտումնավոր խեղաթյուրում էին նաեւ 1996 թվականի նախագահական ընտրությունների պատկերը:

Հանդիպում-համերգ

«ՌՈԲԵՐՏ ՔՈՉԱՐՅԱՆԸ 21-ՐԴ ԴԱՐԻ ՆԱԽԱԳԱՀՆ Է»
նշանաբանով

Կազմակերպությամբ
AIWA-«Հայաստան» հայ կանանց միության եւ Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիայի:

Համերգը կկայանա 1998 թ. մարտի 15-ին, ժամը 20:00-ին, «Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Նախընտրական

Ընտրություններում պիտի հաղթի ժողովուրդը

Սկիզբը էջ 1

Մեր ժողովուրդը, 90 թվականի «էյֆորիային» հաջորդած տարիների ընթացքում ծանր հիասթափություն ապրեց, որին փոխարինեց անտարբերությունը: Յուրաքանչյուրը ներփակվեց իր հոգսերի մեջ, զբաղվելով միայն իր փրկությամբ, մարդիկ կտրվեցին միմյանցից եւ հասարակությունը փոշիացավ: Իսկ փոշիացած հասարակությունը միշտ կարող է խաղալիք դառնալ այլ ուժերի ձեռքին: Բայց հոգեբանական պատնեշը, մեր կարծիքով, հաղթահարված է: Հիմա մենք գործ ունենք այլ երկրի, այլ հասարակության հետ, եւ նախագահի յուրաքանչյուր թեկնածու պետք է հաշվի նստի այդ իրողության հետ: Որովհետեւ այնպես, ինչպես մինչեւ հիմա իշխել էին ժողովրդին (ուզում էի ասել կառավարել էին, բայց այդ բառը տեղին չէ), այլեւս չեն կարող իշխել: Ապագա նախագահը պիտի փորձի կառավարել, իսկ կառավարել նշանակում է համաձայնել հասարակության մեջ առկա տարբեր շերտերի, խմբերի շահերը, ոչ թե անտեսել, կամ ճնշել դրանք: Ռոբերտ Քոչարյանն ունի այդ ներուժը եւ ցանկությունը՝ համախմբել հասարակությունը, եւ ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ համայն հայությունը՝ ներառյալ սփյուռքը եւ Արցախը: Ես չեմ ուզում վատ բան ասել մյուս թեկնածուների մասին, բայց համարում եմ, որ պատմական զարգացումների բերումով եւ իր մարդկային հատկություններով Ռոբերտ Քոչարյանը կարող է առավելագույնս այդ անել:

– Բայց չէ՞ որ ոմանք նրան մեղադրում են նաեւ...

– Դուք ճիշտ եք: Բավական անզուսպ հակաքարոզչություն է գնում որոշ թեկնածուների կողմից, եւ հիմնական մեղադրանքն այն է, թե ինչու պիտի ընտրվեր Ռոբերտ Քոչարյանը: Ուրեմն. «Ղարաբաղը մերն է», բայց ղարաբաղցիներն օտա՞ր են: Ոչ ոք հարց չի տալիս, իսկ եթե արտահերթ ընտրությունները չլինեին, այդ մարդիկ կկարողանայի՞ն ընտրարշավի մեջ մտնել... Սա անընդունելի է: Ավելին, հարցը կարելի էր այլ կերպ դնել: Ինձ համար, որպես այս երկրի քաղաքացու, թեկնածուների ցուցակում վիրավորական է տեսնել որոշ մարդկանց (սա ասում եմ ամենայն պատասխանատվությամբ): Որովհետեւ իմ երկրի նախագահի թեկնածու լինելու իրավունքը պետք էր նվաճել ապրած կյանքով, բարոյական կերպարով, գիտելիքներով: Միայն ստորագրություններով չի կարելի նախագահի թեկնածու դառնալ. ստորագրություններ հավաքելը մեխանիկական գործ է, որը միշտ էլ կարելի է անել:

Մենք այն կարծիքին ենք, որ վերջին 8 տարիների ընթացքում համայն հայության կյանքի բոլոր ասպարեզներում ծնվեց եւ ուժ հավաքեց խորքային բարենորոգչական մի շարժում, որի խորհրդանիշը եւ տանող ուժը դարձավ Ռոբերտ Քոչարյանը: Խիստ կարեւոր էր Վազգեն Սարգսյանի պահվածքը, որը կանգնեց ժողովրդի կողքին, ավելին, ապացուցեց, որ ինքը ժողովրդի պաշտպանության նախարարն է:

– Դուք, ձեր կուսակցության որոշ ներկայացուցիչներ նախկինում աշխատել եք Դեմիրճյանի հետ: Ինչպե՞ս եք գնահատում նրա վերադարձը, ձեզ համար դժվար չէ՞ր ընտրություն կատարել Քոչարյանի եւ Դեմիրճյանի միջեւ:

– Ընտրությունը կատարված էր վաղուց: Եվ հետո... Ես արդեն ասացի, որ խնդիրը ոչ թե անձերի, այլ սկզբունքների, ճանապարհի ընտրությունն է՝ իրենց հետեւանքներով: Մենք կարծում ենք, որ այս պահին, երբ արտաքին աշխարհի հետ կապված ենք ավելի շատ Ղարաբաղի հիմնախնդրով, քան տնտեսական եւ մշակութային կապերով, Ռոբերտ Քոչարյանն ամենաանխոցելի թեկնածուն է եւ այդ առումով: Նրա ընտրվելու դեպքում, իհարկե, կարճատեւ սպեկուլյացիաներ կլինեն միայն Ադրբեջանի կողմից: Արտաքին աշխարհի համար նա հավասարակշռված թեկնածու է, քանզի «գաղափարայնացված» կամ կուսակցականացված չէ, որեւէ քաղաքական հոսանք կամ համակարգ չի ներկայացնում եւ պիտակ նրա վրա փակցնելն անհնարին է:

Ինչ վերաբերում է Կարեն Դեմիրճյանին, ապա նրա գործունեությունն, անշուշտ, բոլորիս աչքի առաջ է եղել: Բայց... Դեմիրճյանի համար նախագահ լինելն ավելի դժվար կլինի: Եթե, ինչպես ասացի, բոլոր թեկնածուները գործ պիտի ունենան փոխված մի այլ երկրի, այլ ժողովրդի հետ, ապա նրա համար այդ ժողովուրդը կրկնակի այլ է: Մյուս թեկնածուների համար, իհարկե, նրա դեմ քարոզչություն վարելը շատ դժվար է, քանի որ դա նշանակում է պայքարել մարդկանց հիշողության դեմ, սակայն, որքան էլ չեմ ուզում պարզունակ լինել եւ խոսել երշիկային հիշողության մասին (թեեւ երշիկի մասին արհամարհանքով կարող է խոսել միայն այն մարդը, որի սառնարանը երշիկով լիքն է), պետք է ասեմ, որ սոված մարդկանց մեղադրել «երշիկապաշտության» մեջ՝ առնվազն ցինիզմ է: Իսկ մեր շուրջը կարիքավորներն անհամեմատ ավելի շատ են, քան կուշտերը: Բայց... որքան մեծ են ակնկալիքները, նույնքան ծանր է հիասթափությունը:

Ռոբերտ Քոչարյանի ծրագիրն իրատեսական է, քանի որ հաշվի է առնում մեր անցած ութ տարիների զարգացումները՝ ներառյալ նախորդ տարիների փորձը: Առավել կարեւոր է, սակայն, ժողովրդին միավորելու նրա ներուժը, որի վկայությունը, օրինակ, ՀՅԴ եւ ՌԱԿ համագործակցությունն է նույն թեկնածուի շուրջ: Երբ ազգը գերխնդիր ունի, գաղափարախոսության տարբերությունները հետին պլան են մղվում: Երկիրը դուրս կբերենք այս վիճակից, այն ժամանակ կհիշենք մեր գաղափարական վեճերը, սակայն դրանք քաղաքակիրթ վեճեր կլինեն:

Իմ եւ կուսակցական ընկերներիս երազանքն է, որ նախագահի բոլոր հիմնական թեկնածուները դերակատարության իրենց բաժինն ունենան ապագա Հայաստանի կյանքում, կայանա համաձայնությունը, եւ պարտվողներ չլինեն այս ընտրություններում: Հաղթողը պիտի լինի ժողովուրդը, մեր ազգի ապագան:

– Նախընտրական մթնոլորտը, ձեր կարծիքով, նման լավատեսություն ներշնչո՞ւմ է:

– Ցավով պիտի ասեմ, որ խաղի կանոնները շատ են խախտվել: Սխալ է եւ ոչ այնքան բարոյական՝ հայտարարելը, որ եթե ես չընտրվեմ, ուրեմն ընտրություններն անարդար են: Եվ ամենախոցելին այդ առումով Ռոբերտ Քոչարյանն է: Նա գործող վարչապետ է... Սակայն նրա կուսակցությունը ժողովուրդն է: Իսկ պաշտպանող կազմակերպություններն ընտրական գործընթացի վրա ազդում են միայն մտավոր ներուժով, եւ կազմակերպական կառույցներով են օժանդակում վարչապետին: Մյուս կողմից, ընտրական հանձնաժողովները ձեւավորվել են 1995 թ., եւ դժվար է ասել, թե ինչպես է աշխատելու այդ անկառավարելի մեքենան:

Այնուամենայնիվ, գլխավորը հանդուրժողականության մթնոլորտի ստեղծումն է՝ ինչպես նախընտրական շրջանում, այնպես էլ հետո: Յուրաքանչյուր թեկնածու պետք է հիշի, որ մարտի 16-ին անխուսափելիորեն հաջորդելու է մարտի 17-ը եւ բոլորս ապրելու ենք այս երկրում: Այնպես անենք, որ հետո չամաչենք իրարից:

– Պրն Կարապետյան, հաշվի առնելով բեյրության խմբի վերջին փոքրաթիվ, բայց ճյան «դեսանտը» հանձին Գրիգորյան-Դելեթյան տխրահռչակ զույգի, ի՞նչ խորհուրդ կտայիք շարքային ընտրողին՝ ստեղծված շփոթից գլուխ հանելու առումով:

– Ես կարող եմ կարեկցել թե՛ մեզ, թե՛ շարքային քաղաքացուն, որովհետեւ շփոթն իսկապես առկա է, թեեւ նրանք, ովքեր հետեւում են քաղաքական անցուդարձերին, հստակորեն տարբերում են ՌԱ(ԼԴ)Կ-ը եւ ՀՌԱԿ-ը: Այդ շփոթը հատուկ է ստեղծված, վաղուց, եւ հենց այդ նպատակով է ստեղծված: Դա ինչ-որ չափով աշխատեց նաեւ 1995 թ. խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ: ՌԱ(ԼԴ)Կ-ն եւ բեյրության վարչությունը զուտ անձնական խնդիրներ են լուծում: Ըստ երեւույթին, քաղաքական վերակենդանացման փորձի մի ձեւ է սա, որին մենք հանգիստ ենք մոտենում, որքան էլ տհաճ լինի:

Վերադառնալով ընտրություններին, ասեմ, որ արդար ընտրությունների դեպքում, ընդգծում եմ, արդար ընտրությունների դեպքում, վստահ եմ, կընտրվի Ռոբերտ Քոչարյանը, եւ շատ լավ կլինի, եթե ամեն ինչ ավարտվի հենց առաջին փուլում, որովհետեւ ժողովրդի անվերապահ վստահության քվեն առավել քան երբեւէ կարեւոր է Հայաստանի ապագայի համար:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախագահի թեկնածուները կարեւորում են կանանց քաղաքական գործունեությունը

Երեկ Կին ընտրողների լիգան կազմակերպել էր հանդիպում նախագահի թեկնածուների հետ: Հրավիրված 12 թեկնածուներից ներկա էին Արտաշես Գեղամյանը, Արամ Սարգսյանը, Դավիթ Շահնազարյանը, Յուրի Մկրտչյանը, իսկ Պարույր Հայրիկյանը ներկայացավ ուշացումով: Մյուս թեկնածուների բացակայության պատճառը Աիդա Թոփուզյանը համարեց շտաբների անարդյունավետ աշխատանքը:

Հարցերն առնչվում էին կանանց խնդիրներին:

Արտաշես Գեղամյանը արտահայտվեց հիմնականում իր ծրագրի շուրջ, ընթերցելով տրված հարցերին առնչվող ծրագրային դրույթները: Պարույր Հայրիկյանը եւս ներկայացնելով իր ծրագիրը, մասնավորեց սփյուռքի, երկքաղաքացիության խնդիրները, նաեւ շեշտելով, որ պետությունը երեխաների նկատմամբ ծնողի հոգածություն պետք է ցուցաբերի: Դավիթ Շահնազարյանը շեշտեց, որ Հայաստանում առկա է ոչ թե ստվերային, այլ այլընտրանքային տնտեսություն եւ մեծ գումարներ են պտտվում, որոնք բյուջե չեն մտնում: Նա գտնում է, որ առաջիկա մի քանի տարում միջազգային կազմակերպությունների վարկերից պետք է հրաժարվել: Քաղաքական գործունեության մեջ կարեւորելով կանանց դերն ու անհրաժեշտությունը, ասաց, որ կանայք պետք է ներգրավվեն քաղաքականության մեջ, քանի որ առանց կանանց տուժում է քաղաքական որակը, շեշտելով նրանց կարծիքի մեծ անհրաժեշտությունը:

Շատ ավելի հետաքրքրական ծրագիր առաջ քաշեցին Արամ Սարգսյանն ու Յուրի Մկրտչյանը:

Արամ Սարգսյանը գտնում է, որ կնոջը պետք է հարգել, պաշտել եւ որ նրանք շատ արագ իրենց տեղը գրավեն քաղաքականության մեջ: Նախագահ ընտրվելու դեպքում խոստանում է կանանց համար վերացնել բոլոր խոչընդոտները: Ընտանիքի ամրապնդման ապահովման եւ արտագաղթը խոչընդոտելու ուղղությամբ նախատեսում է վարկերի տրամադրում մարման հետեւյալ սկզբունքով՝ 1 երեխա ունենալու դեպքում՝ 20 տոկոս, 2 երեխայի՝ 40 տոկոս, իսկ երեք երեխա ունենալու դեպքում վարկերն ընդհանրապես կմարվեն: Ըստ Սարգսյանի, այս միջոցով հնարավոր կլինի կայուն ընտանիքի ապահովումը:

Դահլիճում առավել աշխուժություն առաջացրեց Յուրի Մկրտչյանը: Իր ձայնի առանձնահատուկ հնչեղությամբ կրկին հիշեցրեց, որ թեկնածուներից միայն ինքն է իրավաբան: Կանանց վերաբերյալ նշեց. «Ես գիտեմ, որ հայ կինը առավելություն է ուզում, քան տղամարդը», այնուհետեւ նշեց, որ կանանց իրավունքները տղամարդկանց իրավունքներից շատ ավելին են, որ «տղամարդիկ արդեն սկսում են մտածել, թե ինչու կին չեն ծնվել, սկսած ծննդաբերությունից եւ այլն»: Նա գտնում է, որ բոլոր կանանց իրավական կրթություն է պետք, հետո որոշեց, որ նախագահ ընտրվելու դեպքում կանանց ընդհանրապես կարգելի աշխատել, հատկապես մինչեւ 16 տարեկան երեխա ունեցողներին, քանի որ նրանց ամուսինները կրկնակի աշխատավարձով կապահովվեն: Յուրի Մկրտչյանը կարեւորում է բանակի դերը եւ գտնում, որ հայ կանայք առնվազն 5 երեխա պետք է ունենան եւ ամեն ամիս բանակով անցնել է պետք: Այս վերջին արտահայտությունն այնքան էլ չընկալվեց ներկաների կողմից եւ լրագրողի այն հարցը, թե 5 երեխա ունենալուց հետո՞ պետք է բանակով անցնել, թե՞ մինչ այդ, Մկրտչյանը հավանաբար ճիշտ չհասկացավ եւ հավաստեց, որ ամենամեծ ստախոսը կլինի, եթե խոստումներից զերծ մնա, հնչեղ արձանագրելով «ինչքան կարելի է կանանց խաբել», հայտարարելով, որ անպայման նախագահ է դառնալու, քանի որ հին բռնցքամարտիկ է եւ մարտի է դուրս գալիս միայն հաղթելու պայմանով:

ԱՐԱՔՍ ՄԱՓԱՐՅԱՆ

Հանրահավաք

Մարտի 14-ին, ժամը 17-ին, ՀՀ նախագահի թեկնածու

ՎԱԶԳԵՆ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ

քարոզարշավի ծրագրով Ազատության հրապարակում տեղի կունենա հանրահավաք:

«Անճշտությունները», «լրացուցիչ ցուցակները» եւ «անվավեր քվեաթերթիկները» որպես դամոկլյան սուր ընտրությունների գլխին

Սկիզբը էջ 1

Ողջ վտանգն այն էր, երբ առաջանում է երկրորդ փուլի հնարավորություն: Երկրորդ փուլ են տեղափոխվում, ըստ գործող օրենքի, առավելագույն ձայներ ստացած երկու թեկնածուներ: ԿԸՀ-ի անդամներից մեկը հետեւյալ իրավիճակի պատասխանն էր ուզում ստանալ. օրինակ, թեկնածուներից մեկը հստակ ստացել է առավելագույն ձայներ, սակայն մյուս երկու թեկնածուների ձայները հավասար են, այդ դեպքում նրանցից ո՞վ է անցնելու երկրորդ փուլ:

ԿԸՀ նախագահ Խ. Բեզիրջյանը այդօրինակ իրավիճակը բնութագրեց որպես «պերմանենտ ընտրություններ», մանավանդ որ լրացուցիչ բարդություններ էր առաջացնում «անճշտությունների» այն չափի որոշումը, որը կարող էր ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա: Երկրորդ փուլի ախտանիշը այնպես համակեց ԿԸՀ-ի մի շարք անդամներին եւ ներկաներին, որ մեկն առաջարկեց այս տարբերակը. երկրորդ փուլ տեղափոխված հավասար ձայներ ստացած երկու թեկնածուներից մեկը հանում է թեկնածությունը հօգուտ... հաջորդի:

Ի վերջո, զգալով, որ առաջարկված տարբերակներն ավելի են խճճում առանց այն էլ բարդ իրավիճակը, ԿԸՀ-ն ընդունեց անճշտությունների որոշման կարգի մասին որոշման առաջարկված նախագիծը՝ որոշ փոփոխություններով:

Մնում է ԿԸՀ անդամների պես հուսալ, որ օրենքում առկա իրավաբանական փակուղին ընտրությունների ժամանակ չի գործի: Օրակարգում առաջարկվող մյուս կետերը ծնվել էին նախորդ ընտրություններից «տառապանքս փորձ ունի» հոգեբանության արդյունքում:

Դրանցից մեկը վերաբերում էր քվեարկության օրը վստահված անձանց ընտրական տեղամասում գտնվելու եւ լրացուցիչ ցուցակներին ծանոթանալու կարգին, համաձայն որի որոշման նախագծի հեղինակ Վ. Հախվերդյանը նշեց, որ ԿԸՀ-ն պետք է որոշում ընդունի, որպեսզի վստահված անձին իրավունք տրվի ծանոթանալու լրացուցիչ ցուցակներին եւ անհրաժեշտության դեպքում հանձնաժողովի նախագահի կամ անդամի հետ ստուգել ընտրողի անձնագիրը: ԿԸՀ-ն քվեարկությամբ մերժեց այս որոշման նախագիծը:

Մերժվեց նաեւ հաջորդ որոշման նախագիծը, որ նշվում էր, որ «քվեաթերթիկը համարվում է վավեր, եթե ակնհայտորեն երեւում է ընտրողի արտահայտված կամքը անկախ գծիկի շրջանակից դուրս գալու փաստից»: ԿԸՀ-ն մերժեց նաեւ մեկ այլ որոշման նախագիծ, որ ընդգծվում էր, որ «զինծառայողների քվեարկության ընթացքում ընտրական տեղամասում արգելվում է ներկա գտնվել զինվորական հրամանատարներին, զինվորական ոստիկանության ներկայացուցիչներին»:

Լուրջ բանավեճ ծավալվեց ԿԸՀ-ի մարտի 11-ի որոշումը չեղյալ հայտարարելու մասին նախագծի շուրջ: Նախագիծը վերաբերում էր Մոսկվայում եւս երկու տեղամասի լրացուցիչ բացվելու օրենքի համապատասխանությանը:

Այսուհանդերձ քննարկումների ու մտահոգությունների արդյունքում հերթական անգամ պարզ դարձավ, որ 95 եւ 96 թթ. ընտրություններում ազատ, արդար եւ օրինական սկզբունքների զանգվածային խախտումները մենք ստացել ենք որպես ծանր հոգեբանական ժառանգություն, եւ տագնապն ու մտավախությունները մեզ կուղեկցեն ամեն անգամ, երբ ասպարեզ գան լրացուցիչ ցուցակները, տեղամասերը, զինծառայողների քվեարկությունները եւ անճշտությունների որոշման խիստ անորոշ կարգը:

Մինչեւ ե՞րբ Հայաստանում դամոկլյան սրի նման կախված է մնալու տագնապը ազատ եւ արդար ընտրությունների գլխին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրախնդիր

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արժանավայել կատարենք մեր ընտրությունը

Այսօր, երբ հայ ժողովուրդը գտնվում է նախագահական ընտրությունների նախաշեմին, նկատելի են մի շարք վտանգավոր միտումներ, որոնք կարող են կործանարար լինել մեր ապագայի համար: Հետզհետե սաստկացող քաղաքական լարումը, ժողովրդի հոգեբանության մեջ ներարկվող ատելությունն ու կեղծիքը, նախընտրական խոստումների շռայլության եւ երբեմն անհեթեթության աստիճանը մոտենում են մի սահմանային մակարդակի, որից անդին ժողովրդավարությունը դառնում է խաղալիք մի խումբ մարդկանց ձեռքին եւ հոգեկործան տվյալ ժողովրդի համար: Այո՛, այսօր ժողովրդավարության տունկերը ներմուծվում են Հայոց աշխարհ, սակայն հայտնի չէ, բողբոջելո՞ւ են, թե՞ ոչ: Դեռեւս անորոշ է, իրենք՝ ներմուծողները, ջրելու եւ խնամելո՞ւ են այդ տունկերը, թե՞ սոսկ ծառատունկի տպավորություն ստեղծելու համար են այդ անում: Անշուշտ, այսօր մենք ճակատում ենք արհեստական ժողովրդավարության պտուղները, ինչպես ասում են փայտը երկու ծայր ունի: Չափազանց հեշտ է (եւ միանգամայն նողկալի) «ժողովրդավարաբար» խաղալ հոգնած, բարոյապես եւ նյութապես հյուծված հասարակության հետ, հոգեբանական գրոհները, ապազգային գաղափարական բացիլները, կեղծավորությունն ու սուտը դառնում են հաջող միջոցներ մարդկանց հոգեբանորեն հիվանդացնելու եւ ապակողմնորոշելու համար, մանավանդ երբ բարոյականություն քարոզող հաստատությունները գրեթե անգործության են մատնված:

Թե ինչպես էին վերաբերվում հոգեւոր եւ ազգային արժեքներին համայնավարական վարչակարգի յոթանասուն տարիների ընթացքում, քաջ հայտնի է բոլորիս. փորձ էր արվում ստեղծել մի արհեստական հասարակարգ, որը չունի հոգեւոր հենք, ազգային ինքնություն, արժանապատվություն եւ անցյալ: Մեր ազգի լավագույն զավակներից շատերը զոհ գնացին այդ վարչակարգին, նրանց մտածելակերպն ու հայացքները դուրս էին գալիս համայնավարական գաղափարախոսության սահմանած ծիրից: Քանդվում էին մեր հնամենի տաճարները եւ արհամարհվում սրբությունները... 1915 թ. եղեռն տեսած ժողովուրդը համայնավարական տարիներին, երբ հիշում էր անցյալը, հիշում էր հիմնականում ջարդ, ավերածություն եւ հայրենի հողերի կորուստ: Մեր պատմությունը դարձել էր սեփական հողերի հայաթափման մի լացակումած հուշագրություն:

Սակայն եկան ժամանակներ, երբ համայնավարական հոգեմերժ եւ ապազգային գաղափարախոսությունը այլեւս չէր կարող ղեկավարել մի ժողովրդի, որի հոգեւոր եւ ազգային ինքնագիտակցությունը սկսում էր զարթնել ապրել, որը ողբասացություններից սկսեց գնալ դեպի իր արժանապատվությունը վերագտնելու եւ հափշտակվածը հետ բերելու ճանապարհով: Մենք պարտված ժողովրդից դարձանք հաղթող ժողովուրդ, եւ Արցախյան գոյամարտը դարձավ մեր պատմության ամենափառավոր էջերից մեկը:

Ցավոք, այս զարթոնքը երկար չտեւեց, որովհետեւ «գառան հանդերձանքով գայլերը» արագորեն յուրացրին եւ սեփականացրին համազգային հաղթանակների պտուղները: Նորից սկսվեցին հոգեւոր եւ ազգային գիտակցության ոչնչացման արհեստական փորձեր, ազգային գաղափարախոսությունը որակվում էր որպես ֆաշիզմ, իսկ հոգեւոր գիտակցության անկման ամենացայտուն վկայությունը աղանդավորական հոսանքների աշխուժացումն էր մեր աշխարհում: Այս ամենը կատարվում էր հանցագործ թողտվության, ցինիզմի եւ արհամարհանքի պայմաններում: Իսկ այն ղեկավարը, որը չունի հոգեւոր-ազգային գիտակցություն, չի ապրել իր ժողովրդի ցավերով ու դժվարություններով, նա չունի խիղճ, կարեկցանք եւ հոգատարություն իր ժողովրդի զավակների նկատմամբ. ժողովուրդը նրա համար մի զանգված է, որի ձայները շորթվում են սեփական սնապարծությունն ու ագահությունը կերակրելու համար: Եվ արդյունքում մենք ունեցանք աղքատության մատնված ժողովուրդ, թալանված արդյունաբերություն եւ պետական իշխանության եւ միջոցների չարաշահման անհանդուրժելի երեւույթներ:

Այսօր մենք կանգնած ենք մի նոր իրականության առջեւ եւ պետք է ընտրենք մեր վաղվա օրը: Մեր ընտրությունը պետք է կատարենք Աստծու առաջ, մաքուր խղճով եւ խորագիտությամբ: Եթե մեր մեջ բույն են դրել ատելությունը, ոխը, նախանձը եւ արհամարհանքը, մենք չենք կարող ճիշտ ընտրություն կատարել եւ կսխալվենք, ինչպես դա պատահել է երբեմն մեր պատմության ընթացքում: Մեծամասնության ընտրությունը դեռ չի նշանակում աստվածահաճո ընտրություն: Ուստի մենք պետք է հասկանանք, որ մենք մեկ ժողովուրդ ենք եւ եղբայրներ, սիրով եւ հարգանքով պետք է վերաբերվենք միմյանց, մեր միջից պետք է հանենք թույնը եւ անհանդուրժողականությունը՝ մաքուր մոտենալու մեր եւ մեր զավակների ապագային: Ամենամեծ բռնությունն այսօր ժողովրդին հոգեբանական շփոթի մատնելն է պերճախոսություններով, սուտ խոստումներով եւ մեր ներքին նկարագրին անհարիր խոստումներով: Սակայն փոս փորողն ինքն է ընկնում փոսի մեջ: Կարծում եմ՝ այսօր որոշ քաղաքական գործիչներ լավ են հասկանում այդ դառը ճշմարտությունը:

Ինչպես մարդը հոգի եւ մարմին է, այնպես էլ յուրաքանչյուր ժողովուրդ ունի հոգի եւ մարմին: Առանց հոգեւոր մաքրության, բարոյական խիզախության եւ ազգային գաղափարախոսության մենք չենք կարող հաղթահարել մարմնավոր կյանքի դժվարությունները: Սա անուրանալի ճշմարտություն է յուրաքանչյուր ժողովրդի համար: Համաշխարհային քաղաքականության արդի պայմաններում միայն հոգեպես եւ տնտեսապես ուժեղ ժողովուրդներն են գոյատեւում: Առանց հոգեւորի չի լինում մարմնավորը: Զուտ տնտեսական մեթոդներով այսօր մենք ոտքի չենք կանգնի, մանավանդ որ խոստացված մեթոդները հաճախ գալիս են համայնավարական անցյալի գաղջ տնտեսական հուշերից: Գիտության եւ տեխնիկայի այս թռիչքային ժամանակներում ոչ մեկի չես կարող զարմացնել համայնավարական շրջանի անորակ արտադրանքով եւ անշահութաբեր տնտեսությամբ:

Մեզ պետք է նոր եւ արժանավայել ճանապարհ, որը միացնում է մեր անցյալը, այսօրը եւ վաղը: Մեր առաջընթացը պետք է խարսխվի մեր հոգեւոր եւ մշակութային արժեքների, մեր ինքնության յուրօրինակության վրա, որպեսզի հայությունը միասնական ուժ դառնա, եւ հայ լինելը անորոշությունից վերածվի զորեղ եւ կենսունակ հասկացողության: Միայն այդ դեպքում մենք կարող ենք վստահ լինել, որ ճիշտ ճանապարհ ենք ընտրում:

Ի վերջո պատմությունն է տալիս պատասխանը, թե որտեղից ենք գալիս, որտեղ ենք կանգնած եւ ուր պետք է գնանք: Երբ դիտում ենք մեր պատմությունը եւ հպարտանում, նախ եւ առաջ դիտում ենք այն հերոսական իրադարձությունները, որոնցով հաստատված են մեր գոյությունն ու ինքնությունը: Պատմությունը չի դիտում հացի եւ որովայնի խնդիրներ, որովհետեւ դրանք ժամանակավոր են եւ արագորեն հաղթահարվում են ուժեղ ժողովուրդների կողմից:

Մարդկության երկրորդ քաղաքակրթությունը սկսվում է Արարատյան երկրից, ուր իջավ եւ բնակվեց երանելի Նոյը, եւ պատահական չէ, որ մենք քրիստոնեությունը առաջինը հռչակեցինք որպես պետական կրոն մեր սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի առաջնորդությամբ: Քրիստոնեությունը հայի համար դարձավ էություն եւ բովանդակություն, եւ մեր սուրբ թարգմանիչների եւ հայրերի կողմից ստեղծվեց եւ մեզ ավանդվեց հոգեւոր մշակույթի մի զարմանալիորեն հարուստ ժառանգություն, որը կրթեց ու ամրացրեց մեր քրիստոնեական գիտակցությունը դարեր շարունակ: Այս ամենը խիստ պարտավորեցնող է մեր սերնդի համար:

Ուշագրավ է, որ մեր պատմությունը սկսվում է Հայկ Նահապետից, որ չսարսեց աշխարհի ուժեղներից եւ իր անկրկնելի սխրանքով հաստատեց հայ լինելու էությունը: Հայկ Նահապետով հաստատվեց այն, որ քաջությունը եւ սխրանքը հայ մարդու ներքին առաքինություններն են: Եվ մենք ունեցանք Վարդանանց, Վահանյանց, Սարդարապատի եւ Արցախի հերոսներ: Արցախյան գոյամարտը մեր մեջ նորոգեց հայ մարդու կերպարը, նրա հոգեւոր եւ ազգային նկարագիրը, մենք վերստացանք մեր ազգային արժանապատվությունն ու սրբությունները պաշտպանելու իրավունքը: Մենք ապացուցեցինք նախ եւ առաջ ինքներս մեզ, որ մեր նախնյաց փառավոր ավանդությունն իրագործելի է այսօր, եթե մենք միասնական ենք եւ անկոտրում:

Թող այս նախագահական ընտրությունները մեզ համար դառնան մեր ինքնության եւ միասնականության մի նոր դրսեւորում, մեր զավակների ապագան կերտելու մի նոր առաքելության առիթ: Մի կողմ թողնենք ոխակալությունն ու ատելությունը, թոթափվենք կեղծ պատրանքներից եւ ճիշտ գնահատենք իրականությունը: Ընտրություններին գնանք քրիստոնեավայել սիրով, համբերատարությամբ եւ հավատքով, որպեսզի մեր տանը խաղաղություն հաստատենք, ինչպես կամենում է Աստված:

ՄԵՍՐՈՊ ՔԱՀԱՆԱ ԱՐԱՄՅԱՆ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ճռճռան դարձվածքների կարիք չկա...

Նախագահական նախորդ ընտրություններից կարճ ժամանակ անց մեր ժողովուրդը կրկին կանգնեց նույն խնդրի առջեւ: Ցավոտ խնդիր, սխալ կողմնորոշվելու հավանականություն, մտահոգություններ կրկին խաբվելու վերաբերյալ, ապակողմնորոշող՝ կեղծ կամ առնվազն անիրատես խոստումներ, ազատական բնույթի տերմինների շահարկումներ եւ հազար ու մի նման բան: Ու գլուխդ կորցրած, կարող ես հանկարծ մտածել՝ «Աստված իմ, երանի հնարավոր լիներ բոլորին էլ նախագահ ընտրել»: Ախր, այնքան հրապուրիչ է հնչում այդ ամենը, որ ակամա սկսում ես հավատալ, թե մարդկանց խոստացածը քեզ համար դրախտային կյանք ապահովելն է, իսկ դու, ապերախտդ, այդպես էլ չես ուզում գնահատել քո բնատուր առաջնորդներին:

Օրինակ, նախագահի թեկնածուներից մեկը, հեռուստալրագրողների գրեթե բոլոր հարցերին պատասխանելուց հետո, վերջում միշտ շեշտում է, որ այդ խնդիրն ինքն անշուշտ դրական է լուծելու, որովհետեւ պատրաստ է կամ իշխանությունը ժողովրդին հանձնել, կամ ժողովրդին մասնակից դարձնել պետության կառավարմանը:

Իհարկե, լսողն անմիջապես պետք է իրեն պատկերացնի պետությունը կառավարողի դերում, միայն եթե կարողանա հասկանալ, թե այդ դեպքում մեր ինչի՞ն են պետք նախագահը, վարչապետը, նախարարը, Ազգային ժողովը, վերջապես, ոստիկանապետը, դատավորը, դատախազը եւ այլն:

Մյուսը, ի թիվս բազմաթիվ խոստումների, հավանաբար հաստատ իմանալով, որ ինքը չի լինելու նախագահը, խոստանում է ամեն ամիս խոստումներ տալ, իսկ առաջին իսկ ամսում հրաման արձակել՝ դրանք չկատարելու դեպքում նախագահին «ազատել» պաշտոնից: Ավելին, ասաց, որ մեկ ամսում ազգաբնակչության բուժումը կդարձնի ձրի, կվերացնի հարկերը եւ էլի նման շատ բաներ: Դէ արի ու մի՛ հավատա. մանավանդ որ այդ ամենազոր մարդը այդ ամենը ձեւակերպում էր ոչ թե հայերենով, այլ՝ ամենքին հասկանալի ինչ-որ մոտավոր համամարդկային լեզվով:

Երրորդն, իհարկե, ժողովրդին ծանր վիճակից հանելու ուրիշ միջոց ունի. նա խոստանում է այն ամենը, ինչ մյուս բոլոր թեկնածուները՝ միասին վերցրած: Բայց, այնուամենայնիվ, ինչ-որ բաներ էլ չի խոստանում, օրինակ՝ աշխատատեղ: Փոխարենը՝ մեզ առաջարկում է դրա հնարավորությունը: Այստեղ էլ, կարծես թե, կասկածելու բան չի մնում. հնարավորությունը կա, մնում է ընդամենը քո ցանկությունը: Այնպես որ, սիրելի ժողովուրդ, եթե չօգտվես քեզ տված հնարավորությունից, մեղքը քո վիզը: Ես իմն ասացի:

Ամենախելոքը, հավանաբար, չորրորդն է, որ Ռոբերտ Քոչարյանին ու Վազգեն Մանուկյանին առաջարկում է հրաժարվել նախագահ դառնալու մտքից՝ հօգուտ իրեն, որպեսզի ինքը մի քանի ամիս հետո հրաժարվի, եւ մեր ժողովուրդը կանգնի նոր, այնքան բաղձալի ընտրությունների առջեւ: Մարքսիզմի կլասիկների լեզվով դա կարելի է անվանել «պերմանենտ» ընտրություններ: Այսպիսով, մենք տարին տասներկու ամիս հնարավորություն կունենանք խոստումներ լսելու եւ ըստ այդմ էլ՝ հույսեր փայփայելու:

Կա եւ մեկը, որ սփյուռքից «տղաներ» է հրավիրում իր պատկանելությունը ավանդական մի կուսակցության ապացուցելու համար:

Ինչեւէ, Աստված իրենց հետ:

Բայց դառնանք մեզ եւ տեսնենք, թե իրականում ի՞նչ ենք ուզում մենք՝ հասարակ մահկանացուներս: Երեւի թե այդ ամենն այնքան շոշափելի է, որ ճռճռան դարձվածքների կարիք չկա: Մեր ուզածն ընդամենը լավ ապրելն է: Մարդավարի: Մեր ուզածը Ղարաբաղի հարցի բարեհաջող լուծումն է, մեր երկրում առանց վախի ու տագնապի զգացողության ապրելը: Դա նոր բան չէ, այդպես է եղել դարերով, այդ էինք ուզում նաեւ 1988-ին, այդ ենք ուզել նաեւ մեր այս՝ թեկուզ արատներով լեցուն անկախության տարիներին: Որ ազգովին այդ ենք ուզում՝ ոչ մեկս, կարծում եմ, չի՛ կասկածում:

Բայց որ մեր մեջ էլ կան մարդիկ, որոնք այդ ամենն ուզում են միայն իրենց համար, երեւի թե էլի կասկած չունենք: Ուստի նորից դառնանք նախագահի պաշտոնին ձգտող մարդկանց: Բոլորիս էլ հայտնի է, որ նրանց մեծ մասն այս տարիների ընթացքում վարել է մեծ կամ փոքր պաշտոններ: Հարց է առաջանում, թե ինչպե՞ս է, որ այնքան ժամանակ նրանք կարողացան անընդհատ մնալ «շրջանառության» մեջ, եւ ինչո՞ւ մինչ այս մենք չիմացանք, որ նրանք մեր հոգսերով այդպես խորն էին ապրում: Երեւի նրանց խանգարում էր նախագահ չլինելու հանգամա՞նքը: Սա, կրկնում եմ, վերաբերում է մեծ մասին: Չժխտենք, որ թեկնածուների մեջ քիչ չեն նաեւ այն մարդիկ, որոնց ցանկություններն ու ձգտումները, իրոք, սրտաբուխ են: Անկեղծ ասած, իմ շրջապատում էլ այնքան շատ են բարի ցանկություններ ունեցող մարդիկ, որոնք, սակայն, դա քիչ են համարում նախագահ դառնալու համար: Մեկը՝ ես: Ուզում եմ, որ նախագահի թեկնածուների գոնե մի մասը, որին ժողովուրդը լավ է ճանաչում, նույնիսկ թիկունքից, զանց չառնի այն հանգամանքը, որ իր նախագահ դառնալ-չդառնալը չէ խնդիրը, այլ իր՝ ընդամենը թեկնածությունն առաջադրելն էլ ժողովրդի համար բարոյահոգեբանական ցնցման աղբյուր է: Չէ՞ որ մարդիկ հիշում են՝ մեկը մի քանի կուսակցություն է փոխել, մեկը եղել է վատահամբավ նախարար, մյուսն իր ճառերով տասը տարի է՝ լողում է քաղաքական ցեխոտ դաշտում եւ այլն, եւ այլն:

Ավելին, բանը հասնում է այնտեղ, որ մոռանալով, թե ինչի՞ համար սկսվեց մեր ժողովրդի պայքարը, շատերը, հաշվի չառնելով հնարավոր, ինչո՞ւ հնարավոր, անխուսափելի հետեւանքները, վիճարկում են նախագահի ամենաարժանավոր թեկնածուներից մեկի՝ Ռոբերտ Քոչարյանի իրավունքները: Եվ միայն նրանք չէ, որ վիճարկում են այդ իրավունքը: Ես ուզում եմ մի պարզ օրինակ բերել: Հուսով եմ, որ սրանով կարելի է հասկանալ, թե ես ինչ նկատի ունեի, երբ քիչ առաջ հիշատակեցի այդ անխուսափելի հետեւանքները:

Մարտի 9-ին «Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատ»՝ մեզ ոչ անհայտ եւ ադրբեջանական ընդդիմադիր գրեթե բոլոր կուսակցությունները, որոնք ստեղծել են ազգային կոնգրես, համաժողով էին հրավիրել՝ Ադրբեջանի նախագահի միասնական թեկնածու առաջադրելու համար: Այդ հարցում նրանք համաձայնության չեն եկել, միգուցե այն պատճառով, որ շատերն են, հավանաբար, ցանկացել լինել այդ միակ ընտրյալը: Դրա փոխարեն՝ ամբողջ խոսակցությունը գնացել է Ռոբերտ Քոչարյանի լեգիտիմ-ոչ լեգիտիմ լինելու մասին: Արդյունքում որոշել են դատի տալ նրան՝ որպես պատերազմի հանցագործի եւ պահանջել են նրա հրաժարականը: Իհարկե, ադրբեջանցիները նրան չէին պարգեւատրելու կամ ազգային հերոս հռչակելու: Ցավալին այն է, որ այստեղ, Հայաստանում էլ, նրանք, մեղմ ասած, ունեն իրենց կողմնակիցները, որոնց ակամա ուզում ես խնդրել, հորդորել, ասել՝ քարը փեշիցդ թափիր, լավ չես անում: Այդքան մեղմ: Բայց առավել զարմանալի է, որ ոչ միայն փորձում են անտեսել Ռոբերտ Քոչարյանի՝ այս մոտ մեկ տարվա ընթացքում կատարածը, այլեւ աշխատում են ամեն կերպ նսեմացնել:

Դեմոկրատիա՞ էիք ուզում, խոսքի, մամուլի ազատությո՞ւն: Հենց միայն Դաշնակցության վերալեգալացման, կալանքից ազգային մի շարք գործիչների ազատման փաստերը բավարար են: Տնտեսությո՞ւնը: Կարող եք նայել բյուջեի մուտքերը վերջին շրջանում: Էլ չենք խոսում նրա ղարաբաղյան շրջանի գործունեության մասին: Դա եւ ամենքիս հայտնի է: Մի՞թե այս եւ նման բաների չէ, որ մենք ձգտում ենք, մի՞թե այս ամենը հույս չի ներշնչում: Այստեղ է, որ բոլորիս առջեւ ծառանում է ակամա հարցը. ինչո՞ւ: Ի՞նչը կարող է պատճառ դառնալ մարդու առավելությունները թերություն դիտելու:

ՎԱՌԼԵՆ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ
Բանաստեղծ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Արձագանքներ

ՇՐՋԱՊՏՈՒՅՏ

Փասիանս ընտրողների համար

Մեր թերթն արդեն գրել է ստվերային քաղաքականության մասին, այն անվանելով ներկա նախընտրական մարաթոնի բնորոշ առանձնահատկություն: Բայց **«Ազգից»** առաջ էլ այս վարկածը շրջում էր մամուլի էջերում, հրատարակության կարգավիճակի, դրա ակնհայտ կամ գաղտնի հովանավորի համեմատ հագեցվելով մերթ այս, մերթ այն բովանդակությամբ: Այսպես, Կարեն Դեմիրճյանը դեռ չէր հասցրել հայտարարել նախագահի պաշտոնի համար առաջադրվելու իր որոշման մասին, բայց արդեն իսկ մտցվել էր Ռոբերտ Քոչարյան+Կարեն Դեմիրճյան դաշինքի մեջ: Իսկ այժմ հասարակությունը հետաքրքրվում է նոր առեղծվածային Վազգեն Սարգսյան+Կարեն Դեմիրճյան դաշինքով:

Ի դեպ, ԱԺՄ-ն եւ Հայաստանի կոմկուսը սկսել են զանգվածների գիտակցության մեջ արմատավորել նաեւ ուրիշ բանաձեւ Ռոբերտ Քոչարյան+Լեւոն Տեր-Պետրոսյան+ՀՀՇ: Նրանք ստվերային քաղաքականության հենց այդ բանաձեւի վրա են կառուցում իրենց նախընտրական քարոզարշավը, մերկացումների սուր ծայրին դնելով այն փաստը, որ Ռոբերտ Քոչարյանը միայն մեկ ամիս կատարելով ՀՀ նախագահի պարտականությունները, պաշտոն չի սեղմում «հեղափոխության թշնամիներին»:

Ինչպես տեսնում ենք, շախմատային կոմբինացիաները խաղարկվում են թեկնածուների «հետնապահ զորքում» եւ դրա շուրջը, եւ հարձակումների նպատակը Ռոբերտ Քոչարյանի առաջանցիկ ֆիգուրն է: Այս ճղճիմ խարդավանքի մեջ, ըստ երեւույթին, լիակատար մոռացության է մատնվում ֆակտուրային նյութը, այսինքն, թե ով է Ռոբերտ Քոչարյանը եւ որն է նրա առաքելությունն այսօր վարչապետի, իսկ վաղը գուցե հանրապետության նախագահի պաշտոնում: Այդ գործչի անցյալին որեւէ պիտակ չես փակցնի նույնիսկ մեծ ցանկության դեպքում. ժողովուրդը չի հասկանա: Ուստի մրցակիցները կառչում են ներկայից, ասես չնկատելով, թե Հայաստանի քաղաքական ու տնտեսական կյանք մուտք գործելով որքան դրական բան բերեց Ռոբերտ Քոչարյանը: Անտեսում են այն փաստը, որ հանրապետությունը դանդաղորեն, բայց վստահաբար գնում է քաոսից դեպի ստեղծարար աշխատանք եւ կարգուկանոն, կոնկրետանում է այն, ինչը, ի դեպ, ապարդյուն պնդում էր այդ նույն արմատական ընդդիմությունը տարիներ շարունակ քաղաքական հրապարակի հարթակից: Մինչդեռ բանտերից ազատ են արձակվում քաղբանտարկյալները, իշխանությունները հանրապետության բոլոր քաղաքական ուժերի հետ համագործակցության հիմք են ստեղծում, ձգտում սփյուռքի, Արցախի եւ Հայաստանի հայությանը միավորել հանուն ազգային բարօրության:

Ճշմարտության ջատագովները ասես չեն նկատում, թե Քոչարյանի վարչապետության մի քանի ամիսներին ինչպիսի էական փոփոխության է ենթարկվել երկրի տնտեսական քաղաքականությունը: Սկիզբ է դրվել հայրենական արտադրության զարգացմանը, հարկային քաղաքականության ազատականացման շնորհիվ մեծացել է ներդրումների ներհոսքը, պետությունը արդյունաբերական ձեռնարկությունների հետ հարաբերությունները կառուցում է ոչ թե թելադրանքի դիրքերից, այլ գործընկերության հիմունքներով: Դրանով իսկ Հայաստանը ցնցաբուժումից իրոք շրջվել է դեպի «մարդկային դեմքով» շուկա եւ աղքատների ու հարուստների բեւեռացումից սկսել է նախընտրել հասարակության քաղաքակիրթ կառուցվածքը, որտեղ գլխավոր շեշտը դրվում է միջին խավի վրա:

Ճշմարտախույզները բնավ իրենց հարց չեն տալիս. իսկ ինչո՞ւ նախընտրական մարաթոնում հայտնվեցին նրանք, ովքեր ակնհայտորեն չեն կարող համաժողովրդական ճանաչման ակնկալիքներ ունենալ: Ստեղծարարության այդ ո՞ր պաշարով են մեկնարկի ելել, օրինակ, Դավիթ Շահնազարյանը, Աշոտ Բլեյանը, Վիգեն Խաչատրյանը: Կամ հենց Կարեն Դեմիրճյանը, որը դեռ երեկ երդվելով հավաստիացնում էր, թե այլեւս չի վերադառնա քաղաքական ասպարեզ: Այստեղ ԱԺՄ-ն եւ ՀԿԿ-ն ինչու չեն փնտրում ՀՀՇ-ի դավերը: Չէ որ հավակնորդների այս տրցակում դժվար չէ հայտնաբերել կարմիր թելը. ո՞վ չգիտե, թե որքան քնքուշ են պրն Դեմիրճյանի կապերը Տեր-Պետրոսյան ընտանիքի հետ: Եվ ինչո՞ւ Շահնազարյան-Բլեյան-Խաչատրյան եռյակում չի նկատվում այն փորձագունդը, որը կոչված է հետազոտելու ՀՀՇ-ի անկումից հետո ստեղծված Հայաստանի նոր քաղաքական դաշտը: Ամեն դեպքում մարզիկի համար դժվար է խաղից դուրս գալը, երբ այն կարծես թե ամենաթեժ վիճակում է:

Ի դեպ, երբ պայքարը մղվում է ընտրողների համար, օբյեկտիվ վկայակոչումները պարտադիր կատեգորիա չեն ոչ բացահայտ, ոչ էլ ստվերային քաղաքականության մեջ: Ինչի՞ են պետք փաստերն ու տրամաբանությունը, երբ ավելի օգտակար է քաղաքական բանսարկությունը, որտեղ ինչքան շատ են նշավակումները, այնքան մեծ են խեղճացած ընտրողների շրջանում հաջողության հասնելու հույսերը: Չէ՞ որ մեզ մոտ խառնակ ժամանակներ են:

Հ.Գ. Տասնամյա մոռացությունից հետո, պրն Դեմիրճյանը վերջապես հանդիպում ունեցավ սիրելի ժողովրդի հետ: Նրա կերպարն ստեղծողները ըստ երեւույթին լավ են աշխատել առասպելական մարդու նկարագրի վրա, որն իրեն իբր ոչնչով չի արատավորել ՀՀՇ-ական Հայաստանում: Հանդիպում ունեցավ եւ ընդհանուր առմամբ բառացիորեն կրկնեց հասարակության ու տնտեսության առողջացման այն ծրագրի գլխավոր կանխադրույթները, որն առաջարկել եւ արդեն կենսագործում է Ռոբերտ Քոչարյանը: Ի դեպ այդ երկու հերոսների եւ ծրագրերի միջեւ կա սկզբունքային տարբերություն: Մի հեղինակին կյանքը խելք է սովորեցրել, մյուսը՝ տասը տարի այդ կյանքը դիտարկել է հասարակական սանդուղքի ամենավերին աստիճանից: Բայց տվյալ դեպքում բանը նույնիսկ ընկալման բնականությունը կամ արհեստականությունը չէ: Բանն ուրիշ է. ժողովուրդը մեկից պատասխան է պահանջում այլոց սխալների ու վրիպումների համար, իսկ մյուսից որեւէ պատասխան չի պահանջում, ակնկալելով մեծ հրաշք:

Ո՞ւմ, ստվերային քաղաքականության ո՞ր ուժերին է հարկավոր այս կրկնօրինակումը: Անհնար է հավատալ, թե շահագրգիռ ուժերն անգոր եւ պարզունակ են: Կարելի է համոզվել, որ նպատակադրումն անչափ ճիշտ է. «կուշտ» առասպելի մարդը Կարեն Դեմիրճյանը իր կողմը կգրավի ՀԿԿ-ի ընտրողներին: Առասպելի մարդը Ռոբերտ Քոչարյանի ծրագրային կանխադրույթներով նույնպես իր կողմը կգրավի ընտրողներին: Բայց արդեն Քոչարյանի ընտրողներին:

Ուրեմն ովքեր կմնան. Դարձյալ Դեմիրճյանը եւ Վազգեն Մանուկյանը, որի պատվիրակները Հայաստանի գյուղերում քարոզում են, թող Արցախն ինքը լուծի իր խնդիրները, մեր զավակները չպետք է այնտեղ զոհվեն:

Գուցե չհավատայինք Մարուխան գյուղում ապրող կնոջը, որը պատմեց Վազգենի պատվիրակների քարոզների մասին: Բայց ԱԺՄ-ի վերջերս արած հայտարարությունը Ռոբերտ Քոչարյանի գրանցման անօրինականության վերաբերյալ պարոնայք Շահնազարյանի, Բլեյանի, Խաչատրյանի մշտական բողոքների հետ մեկտեղ եւ մանավանդ նախընտրական մարաթոնում Կարեն Դեմիրճյանի հայտնվելը համոզում են, որ ընտրողների համար նախատեսված փասիանսը, այսինքն ստվերային քաղաքականությունը բնավ էլ հասարակ խաղ չէ: Իսկ մեր խաղացողների ուսուցիչն անչափ իմաստուն է: Բայց ո՞վ է այդ ուսուցիչը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ

Ընտրելով Ռոբերտ Քոչարյանին

Որպես գրող, երգիչ, որպես քաղաքացի, որը վերջին տասը տարում բազմիցս դրսեւորել է իր անհաշտ դիրքորոշումը երեւույթների հանդեպ, որոնք խանգարում են մեր ժողովրդի համախմբմանն ու զարգացմանը, եւ վերջապես մարդ, որին օրական շատ-շատերն են մոտենում եւ իր կողմնորոշումը հարցնում այս կամ այն թեկնածուի հանդեպ, կարծում եմ, ճիշտ կլիներ այս անգամ էլ անկեղծ գտնվել ու փորձել շատ-շատերին հասցնել իմ մի քանի նկատառումը, վստահ, որ այն կընդունվի ոչ իբրեւ անձնական նկրտումների արտահայտություն, եւ լուրջ մտորումների առիթ կտա:

Հարգանք ունենալով թեկնածուներից մի քանիսի նկատմամբ, բազմիցս մասնակից դառնալով նրանց հասարակական-քաղաքական պայքարին, ես այսօր ավելի, քան շատերը, կարող էի կանգնած լինել այլընտրանքների առաջ՝ իրոք, ո՞ւմ ընտրել: Բայց այս հարցն այս անգամ իմ առջեւ չծագեց, ես միանշանակ կոչ եմ անում քվեարկել Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին, որի համար կարող եմ բազմաթիվ փաստարկներ բերել, որոնցից կառանձնացնեմ միայն երկուսը:

Առաջին. Ռոբերտ Քոչարյանի անձն առանցքային դարձավ վերջին ամիսներին, եւ հատկապես Արցախի հարցում նրա աննահանջ դիրքորոշումը ողջ աշխարհի աչքում դարձավ ոչ թե սոսկ մի կամ մի քանի քաղաքական գործիչների քմահաճույք, այլ մեր ժողովրդի Արցախի հարցում հավաքական, անկոտրում կամքի խտացում: Նա ստանձնեց այդ երկար ժամանակ ձգձգվող հարցի եւ պետական եւ բարոյական պատասխանատվությունն այս շրջանում, եւ դա չընդունելը նույնն է, ինչ հերթական անգամ Արցախի հարցը պատրվակ դարձնել իշխանության համար մղվող պայքարում, անսասան թվացող իշխանությունների փոփոխմանը հանգեցնող Արցախի հարցին խառնել եւ առաջնահերթել այլ բնույթի, թեկուզ շատ ցավոտ հարցեր, որոնց լուծումն էլ, վերջին հաշվով, պայմանավորված է առաջինի լուծմամբ:

Երկրորդ. Ռոբերտ Քոչարյանը թեկնածուներից միակն է, որի համար վերջին տասը տարում կարեւորագույն այդ հարցը ոչ միայն քաղաքականության, իշխանության խնդիր է, այլ՝ հայրենիքի: Ըստ որում, ի տարբերություն շատ մրցակիցների, Ռոբերտ Քոչարյանի համար այդ հայրենիքը ամբողջական է՝ իբրեւ Հայաստանի եւ Արցախի միասնություն:

Այժմ, ամենակարեւորը. իրոք, Ռոբերտ Քոչարյանը օժտված է այն բոլոր որակական հատկանիշներով, որոնց բնորոշ են դարեր շարունակ իր բնօրրանից կառչած, պետականության գենետիկ հիշողությամբ օժտված արցախցուն առհասարակ: Չէի ցանկանա թվարկել նրա արժանիքները որպես անձի, որում ես համոզվել եմ պայքարի առաջին իսկ տարում, Արցախում, այլ միայն հաստատել, որ նրան ընտրելով, մենք ընտրում ենք մեր ժողովրդի առաջնահերթ նպատակի լիակատար գիտակցումն ունեցող եւ բռնած ճանապարհից երբեք չնահանջող, բայց նաեւ արցախցու շրջահայացությամբ, խելամտությամբ, երբեք ծայրահեղությունների չգնացող խառնվածքով մի մարդու, որն ընդունակ է աշխարհին հասցնել մեր հավաքական կամքը եւ թույլ չտալ, որ մեր նպատակները դառնան աշխարհաքաղաքական խաղերի առարկա: Ես վստահ եմ, որ Ռոբերտ Քոչարյանը, ինչպես մեկ անգամ արդեն ապացուցեց, իրեն թույլ չի տա խաղալիք դառնալ իրենց շահերից դրդված նրան աջակցողների ձեռքում, կկարողանա անաչառորեն, անկախ կուսակցական եւ սոցիալական պատկանելությունից, համախմբել մեր ժողովրդի ուժերը:

Այլեւս տատանվելու ժամանակ չկա: Սա վերաբերում է ոչ միայն ժողովրդին, այլեւ իմ կողմից հարգված մի քանի այլ թեկնածուներին եւ նրանց ընտրողներին:

Ռոբերտ Քոչարյան՝ դա մեր առջեւ դրված բազմաթիվ խնդիրների առաջնահերթության հարցն է: Դրանց իրագործման հարցը:

ՎԱՀՐԱՄ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

Պենելոպե՞, թե Ոդիսեւս

Ոչ մի աղջիկ սիրահետող տղաներից այնքան հաճելի խոսքեր ու խոստումներ չի լսել, որքան ժողովուրդը նախագահական ընտրությունների նախաշեմին:

Եվ ի՜նչ ոգեւորությամբ են նրանք, հատկապես նրանցից ոմանք, խոսում ու խոստումներ տալիս, ոմանք կախված իրենց բնավորությունից, հաճոյանում ու խնդրում, այլեւայլ երանգներով նաեւ սպառնալիքներ են տալիս՝ հաճախ մոռացած եւ իրենց արժանիքներն ու հնարավորությունները, եւ պատասխանատվությունն ու խիղճը:

Նախագահի թեկնածուները կարծես քիչ են (մի դյուժին), մյուս կողմից էլ՝ թեկնածուների արբանյակները (անթիվ-անհամար):

Օ՜, մանավանդ սրանք:

Չգիտես ինչու՝ սրանք բոլորը կարծում են, թե իրենց թեկնածուի սիրո ջերմագին ու խորհմաստ խոստովանությունն ու հավաստիացումները հարկ եղածին պես չեն ընկալվել ժողովրդի կողմից եւ, ուրեմն, իրենց պարտքն է անխոնջ տքնանքով զոր ու գիշեր վազվզել ժողովրդի մեջ ու նրա շուրջը՝ մաս առ մաս վերծանելու, վերլուծելու, ծամելու, ավելի դյուրըմբռնելի ու մարսելի դարձնելու հիշյալ խոստովանությունն ու հավաստիացումները:

Բայց քանի որ նույն մտահոգությամբ ու նվիրվածությամբ նույն կերպ են վարվում նաեւ մյուս թեկնածուների «առաքյալները», խնդիրը դժվարանում է, րոպե առ րոպե աճում է տագնապը, թե քարոզչական աշխատանքում այլք կարող են ծանրությունն իրենց կողմ թեքել եւ հավանական այդ վտանգը կանխելու նպատակով պետք է, ուրեմն, դիմել նաեւ այլ միջոցների:

Գործելու ինչպիսի՜ լայն ասպարեզ է բացվում նրանց առջեւ. հարկավոր է միայն զոռ տալ երեւակայությանը եւ միջոցների պակաս չի զգացվի: Ամենանախընտրելին, սակայն, հանգում է այն բանին, որ իրենց թեկնածուին օծում են սրբի լուսապսակով, իսկ մյուսներին սեւացնում ինչով հնարավոր է: Բայց այդ ուղղությամբ առաջին քայլերը դեռ չարած՝ տեսնում ու զգում են, որ «այլք» նույնպես քնած չեն:

Հիմա պատկերացրեք, ասենք, աղջկա վիճակը, որ շքեղաշուք խոստումների ու հավաստիացումների գույնզգույն շղարշների միջից հանկարծ տեսնում է սրբի լուսապսակից մեկ առ մեկ զրկվող իր ասպետներին:

Եթե այսպես նայելու լինենք ու պատկերացնենք, ժողովուրդն ինչ որ տեղ կհայտնվի Պենելոպեի վիճակում, որն իր Ոդիսեւսին երկար սպասելուց, իր ընտրությունը զանազան պատրվակներով հետաձգելուց հետո, ի վերջո, ստիպված է գնալ այդ քայլին, գուցե հույս տածելով՝ թե, ո՞վ գիտե, կերպարանափոխված նրանց մեջ է նաեւ իր ցանկալին եւ Աստծո նախախնամությամբ հենց նա՛ է դառնալու իր ընտրյալը:

Տա՛ Աստված:

Հ. Գ. Բայց, քանի որ բանը հասել է պատկերացումին ու երեւակայությանը, մենք կարող ենք թեկնածուներից ոչ պակաս առաջ գնալ եւ այս անգամ արդեն Ոդիսեւսի դերում տեսնել ոչ թե թեկնածուներից մեկնումեկին, այլ հենց մեր ժողովրդին, որ սիրոջ հրավերով ու վստահությամբ լարելով Հայկ Նահապետի ժառանգած լայնալիճ աղեղը, անշեղորեն նետն անցկացնում է տասներկու օղակների միջով, իր շունչը ներարկում շուրջն եղած ամեն ինչի ու ամեն մեկի եւ տեր կանգնում իր հինավուրց տուն ու տեղին:

ԵՐՎԱՆԴ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Բեմում երիտասարդ հերթափոխն է

Օրերս «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում կայացած համերգը հատկանշական էր նաեւ նրանով, որ ունկնդրի գերիշխող մասը երիտասարդություն էր՝ թե երաժշտասեր, թե մասնագետ-երաժիշտ: Եվ դա բնավ պատահական չէր, քանի որ ելույթ էին ունենում երիտասարդ (հատկապես ստեղծագործական տարիքի առումով) դիրիժորն ու մենակատարը: Եվ նվագախումբը, որ ներկայացավ այդ օրը բեմում, նույնպես գերազանցապես երիտասարդ մասնակիցներից էր համալրված:

Այդպես, համերգային մեծ բեմում հանդես եկան Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբը, ջութակահար Դավիթ Մովսիսյանը եւ դիրիժոր Դավիթ Հարությունյանը:

Պատեհ առիթով նախ ներկայացնենք կատարողներին մեր ընթերցողին: Դավիթ Հարությունյանն ավարտել է Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի ստեղծագործության եւ օպերային-սիմֆոնիկ դիրիժորության բաժինները: Նրա կատարողական-աշխատանքային փորձն ընդգրկում է Հայաստանի Ազգային օպերային թատրոնի դիրիժորի ասիստենտի, Հայաստանի կոմպոզիտորների միության Նորագույն երաժշտության անսամբլի ղեկավար լինելու հիշարժան փաստերը, նաեւ այն, որ Դավիթ Հարությունյանն այժմ դոցենտի կարգավիճակով դասավանդում է Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի կամերային անսամբլի ամբիոնում, դրան մեկտեղ հանդիսանում է հիշյալ բուհի օպերային պատրաստվածության ամբիոնի դասախոս:

Դավիթ Հարությունյան

Դավիթ Հարությունյանի ստեղծագործական գործունեության մեկ այլ, ոչ պակաս կարեւոր դրսեւորումը Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար ու դիրիժոր լինելն է: Թե՛ կազմակերպչական, թե՛ կատարողական առումով ոչ դյուրին եւ շնորհակալ գործ, որին Դավիթ Հարությունյանը նվիրված է իր ողջ էությամբ, կատարողական մտահղացումներով, դիրիժորական կարողություններով:

Մի քանի ամիս առաջ էր, որ ուսանողների նվագախումբը հաջողությամբ հանդես եկավ Մոցարտի «Հաֆներ» սիմֆոնիայի եւ Բեթհովենի դաշնամուրի թիվ 3 կոնցերտի կատարմամբ, մենակատարությամբ Սվետլանա Նավասարդյանի եւ Դավիթ Հարությունյանի նվագակցությամբ: Մանկավարժական գործունեությունը Դավիթ Հարությունյանը համատեղում է կատարողական-նվագավարական ելույթներով: Դիրիժորի ստեղծագործական կենսագրության հիշատակելի մաս են կազմում նրա ելույթները Զուլիարդի դպրոցի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ Նյու Յորքում եւ Վրաստանի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ Թբիլիսիում:

Եվ այսպես՝ հիշատակված համերգի ընթացքում «Արամ Խաչատրյան» սրահում Դավիթ Հարությունյանն իր նվագավարությամբ ներկայացրեց ունկնդրին համաշխարհային երաժշտական գոհարներից երկուսը. Պյոտր Իլյիչ Չայկովսկու ջութակի եւ նվագախմբի կոնցերտը եւ Յոհաննես Բրամսի թիվ երկրորդ սիմֆոնիան:

Հայտնի է, որ բազմիցս լսած եւ տարբեր սերունդների հիշողության մեջ որոշակի ավանդույթներ կերտած երաժշտական ստեղծագործությունների կատարումը ոչ դյուրին եւ «վտանգավոր» նախաձեռնություն է, զի ճիշտ է դա, թե սխալ՝ ունկնդիրն իր ընդհանրության մեջ միշտ գնում է իր ճանաչած ստանդարտների հետեւից, եւ հաճախակի, ամենափոքր շեղումն իսկ որակավորում է որպես թերի մեկնաբանում եւ կատարում:

Այդ իսկ առումով կարելի է վիճաբանել երիտասարդ եւ բեմական մեծ փորձ չունեցող կատարողների կողմից այնպիսի հանրահայտ ու դժվարին ստեղծագործությունների կատարմանը ձեռնամուխ լինելը, ինչպիսիք են Չայկովսկու եւ Բրամսի վերոհիշյալ ստեղծագործությունները: Սակայն, ի պատիվ սույն համերգի «հերոսների»՝ դիրիժոր Դավիթ Հարությունյանի եւ ջութակահար Դավիթ Մովսիսյանի, հարկ է նշել, որ իրենց պարագան տուրք չտվեց նման անհաճո մտածումներին:

Ուրախությամբ կարելի է փաստել, որ Դավիթ Հարությունյան երաժիշտ եւ դիրիժորը ստեղծագործական նկատելի աճ է ապրում: Այդ են վկայում ավելի անկաշկանդ եւ ճկուն դարձած նրա նվագավարական շարժումները, կատարվելիք երկի երաժշտական ձեւակառուցվածքի առավել կուռ ըմբռնումը, քնարական-խոհական շնչին, որ հատուկ է Դավիթ Հարությունյանի ներքին հուզաշխարհին, ավելի մեծ հետագիծ տալու ձգտումը, երաժշտական ներկապնակը գունեղ հնչեցնելու միտումը: Կարելի է, անշուշտ, խոսել Բրամսի թիվ երկրորդ սիմֆոնիայի մեկնաբանման խնդրում պարտիտուրի առավել կոնցեպտուալ-կառուցողական ընթերցման, երկի արտիստիկ շերտերն առավել ցայտուն-ուրվագծված հնչեցնելու մասին: Արդարացի ցանկություններ են սրանք, որոնց իրագործումն անշեղորեն դիրիժորից պահանջում է երկարատեւ տարիների պրպտում աշխատանք, եւ, հատկապես՝ կատարողական-բեմական զգալի փորձ, որի բովում է միայն ձեւավորվում երաժշտի, դիրիժորի իրական հասունությունը: Ուրեմն հուսանք, որ այսուհետ մեր շնորհալի երիտասարդ դիրիժորներն ավելի մեծ հնարավորություններ կունենան կանգնելու մեր սիմֆոնիկ նվագախմբի նոտակալի առջեւ:

Դրվատանքի է արժանի Դավիթ Հարությունյանի նվագավարական կարեւոր եւ շատերի մոտ թերի հետեւյալ հատկությունը. դիրիժորը ոչ միայն տանում է նվագախումբն իր հետեւից, այլեւ կարողանում է ներդաշնակվել նրա հետ, լսել նվագախումբը:

Անդրադառնալով համերգի մենակատար ջութակահար Դավիթ Մովսիսյանին, կցանկանայինք հայտնել ընթերցողին, որ նա 1994-ին ավարտել է Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան, ուսանելով ճանաչված մասնագետ, պրոֆեսոր Վիլլի Մոկացյանի դասարանում: Դավիթ Մովսիսյանն Անդրկովկասյան մրցույթի դափնեկիր է (Բաքու, 1985 թ.) եւ Միջազգային մրցույթի դիպլոմակիր (Բելգրադ, 1990 թ.): Ջութակահարը Արամ Խաչատրյանի քառյակի կազմում համերգներով հանդես է եկել Իտալիայում, Ֆրանսիայում, Հունաստանում, Սիրիայում: Բացի այդ, նրա կատարողական տակավին կարճատեւ կենսագրության մեջ տեղ են գտել մի շարք մենահամերգներ, ինչպես եւ ելույթներ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ սիմֆոնիկ (որի հետ հանդես է եկել նաեւ Ֆրանսիայում), Երեւանի սիմֆոնիկ, կամերային նվագախմբերի հետ:

Չայկովսկու կոնցերտի կատարմամբ երիտասարդ ջութակահարը Երեւան հանեց երաժիշտ-կատարողի համար կարեւոր հատկություններ. կատարման պատշաճ կուլտուրա, երաժշտական տարբերությունների դինամիկ համոզիչ կառուցվածք, առանց արտաքին էֆեկտների, զուտ, բայց երաժշտականորեն խորը տրամադրություններ ու պատկերներ ստեղծելու ունակությամբ: Չափի զգացումը չէր դավաճանում մենակատարին ոչ քնարական, ոչ հուզական-պատմողական դրվագներում, ոչ կադենցիաների սրընթաց վիրտուոզ տարբերում, ոչ երգեցիկ-լայնաշունչ երաժշտական շերտերում: Բոլորն էլ նրան հավասարաչափ հարազատ էին եւ հաղթահարելի

Դավիթ Մովսիսյան

(հիշենք, որ Չայկովսկու սույն կոնցերտը համաշխարհային երաժշտական գրականության տվյալ սեռի բարդագույն նմուշներից մեկն է):

Եվ Դավիթ Մովսիսյանի՝ նրա կատարումը դրոշմված էր նրբակերտ եւ նրբակիրթ, ոգեշունչ ձեռագրով:

Ցանկություն է առաջանում նշել նվագախմբի նվագակցությունը, որ գունավորված էր պատշաճ ուժային երանգներով, անսամբլային նուրբ զգացողությամբ մենակատարի հետ ներդաշնակ հնչունային ոլորտ ստեղծելու կարողությամբ: Հատկություններ, որոնց դրսեւորմամբ դիրիժոր Դավիթ Հարությունյանը ներկայացավ մեզ նաեւ որպես զգայուն անսամբլավար:

Բացի այդ ամենից՝ համերգն ընդհանուր առմամբ դրվատելի երեւույթ էր նաեւ այն առումով, որ հանդիսատեսը հնարավորություն ունեցավ ունկնդրել, ճանաչել երիտասարդ ստեղծագործական կարող ուժերին:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Հենրիկ Մալյան. «Երկխոսություն երրորդի համար»

Տաղանդավոր կինոռեժիսոր Հենրիկ Մալյանի սույն ժողովածուն, որը լույս է ընծայել «Նաիրի» հրատարակչությունը, ամփոփում է նրա խոհերն ու մտքերը հայ կինոարվեստի մասին: Ռեժիսորը ընթերցողին ներկայանում է իր ծննդավայր Թելավի քաղաքում անցկացրած մանկության տարիներից մինչեւ կինոգործին ծառայելու վերջին ժամանակները: «Արվեստում հիմնական խոսքը հոգունն է, գրում է Մալյանը, գործին շունչ տալու կարողությունը: Շունչ ասածը հենց ներքին ազնվությունն է, սեփական կուտակումների արտահայտումը, առանց որի չկա անհատականություն, առանց որի չկա ստեղծագործող»:

Գիրքն ունի «Ճամփորդություն իմ շուրջը», «Խոհ համախոհի հույսով», «Դեմքեր եւ դեպքեր» բաժինները: Այստեղ տեղ է գտել նաեւ հեղինակի «Կոմիտաս» կինոսցենարը:

Կինոգործին նվիրված սակավաթիվ գրքերի շարքերը լրացնող ժողովածուն ցանկալի «տան անդամ է» անհատական ու պետական գրադարանների համար: Աշխույժ ոճով Մալյանը նկարագրում է կինոարվեստի բարդ ու հետաքրքիր աշխարհը, իր հանդիպումները գործընկերների հետ, բնութագրում է հայ կինոյի երախտավորներ Համո Բեկնազարյանին, Արտաշես Հայ-Արտյանին, Ռուբեն Մամուլյանին, Հանրի Վեռնոյին, Գրիգոր Մելիք-Ավագյանին, Յուրի Երզնկյանին, ժողովրդական արտիստներ Վահրամ Փափազյանին ու Հրաչյա Ներսիսյանին, Արմեն Ջիգարխանյանին ու Սոս Սարգսյանին, գրողներ Հովհ. Շիրազին, Աղասի Այվազյանին ու Ստեփան Ալաջաջյանին, կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանին... Խորին հարգանքով ու հիացմունքով է խոսում տաղանդավոր դերասաններ Միխայիլ Ճիաուրելու եւ Վերիկո Անջափարիձեի դուստր Սոֆիկո Ճիաուրելու մասին.

«Հանձին նրա, գրում է Մալյանը, մենք ունենք մեր ճակատագիրը նրբորեն զգացող, մեր անցյալի բոլոր վերքերը մեր չափ ապրող մի արվեստագետ, մի բացառիկ անձնավորություն»: Հեղինակը սիրով է հիշում իր պատանեկությունը, որը կապված է Վրաստանի շախմատի գծով չեմպիոնուհի Վարվառա Զարգարյանի, շախմատիստ Տիգրան Պետրոսյանի, քառահար հոր, Մելքում պապի, հորեղբայր Դավիթ Մալյանի եւ այլոց հետ:

Գրքում տրված են նաեւ հայ եւ այլազգի կինոգործիչների, կինոքննադատների, մամուլի կարծիքները Հ. Մալյանի մասին: «Նարեկացու հոգու լույսը, որ մնացել է նրա պոեզիայում, պարզվում է, վառվում է եւ այսօր, մեր օրերի ստեղծագործություններում: Ես այս մասին էի մտածում, երբ դիտում էի Հ. Մալյանի հրաշալի ֆիլմը՝ «Նահապետը»» (Միխայիլ Դուդին):

Մալյանի «Եռանկյունի», «Մենք ենք, մեր սարերը», «Հայրիկ», «Նահապետը», «Կտոր մը երկինք» եւ ուրիշ ֆիլմեր ցուցադրվել են Դելիի, Անգլիայի, Հոնկոնգի միջազգային կինոփառատոններում, իսկ խորհրդային եւ հայկական ֆիլմերի տասնօրյակներում ցուցադրվել են Ֆիլիպիններում, Բուլղարիայում, Հոլանդիայում, Իտալիայում, Անգլիայում, ԱՄՆ-ում եւ այլուր: Գիրքը օգտակար կլինի հատկապես մշակույթի աշխատողներին՝ Հ. Մալյա- [illegible] միջոցառումներ կազմակերպելիս:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ

ՌԵՊԼԻԿ

Աչքը տեսածից է վախենում

Մշակութային միջոցառումների սակավությունից մերկացած հայտարարությունների վահանակների վրա «Մեր բակը-2» վերտառությամբ մի գունագեղ ազդագիր է հայտնվել, որի ծանուցումը նոր կինոնկարի մասին է: Սակայն ազդագրերից հայտնի չէ՝ պատրաստ է կինոնկարը, թե ընթանում են նկարահանման աշխատանքները, ե՞րբ եւ որտե՞ղ է ցուցադրվելու:

Ազդագիրը տեղեկացնում է, որ «Մեր բակը-2»-ի մտահղացումը «Շարմ» ընկերությանն է, որը պետք է նաեւ իրականացնի նախաձեռնությունը:

Բեմադրիչ ռեժիսորը Միքայել Դովլաթյանն է, ստեղծագործական խմբի ղեկավարը՝ Ռաֆայել Հակոբյանը: Օպերատորներն են Սարգիս Մկրտչյանը եւ Վահագն Հակոբյանը:

Դերակատարները՝ Հրանտ Թոխատյանը, Արմեն Խոստիկյանը, Աշոտ Ղազարյանը, Զառա Արամյանը, Իրինա Դանիելյանը, Արամոն, Թաքան, Սոնան եւ ուրիշներ:

Ներկայացուցչական այս ցուցակը եզրափակում է «Արմեն Ջիգարխանյանի մասնակցությամբ» պարբերությունը, որից անհնար է իմանալ՝ հանրաճանաչ արտիստը դերակատա՞ր է, թե՞ միգուցե ստեղծագործական աշխատանքների ղեկավար...

Ինչեւէ. վերոհիշյալ անձինք ավտոմեքենայով ճախրում են երեւանյան երկնքում (ազդագիրը ծանուցում է, որ կինոնկարը նվիրված է Երեւանի հիմնադրման 2780-ամյակին): Թե ինչու են նրանք թռչելու համար ինքնաթիռի փոխարեն նախընտրել ավտոմեքենան՝ հայտնի չէ: Մեր օրերում ինչեր ասես, որ չեն կատարվում:

Անհանգստացնողն ազդագրում հանրածանոթ արվեստագետների անունների հիշատակումն է: Չէ՞ որ նրանք ընդգրկված են նաեւ «Հարսնացուն Ջերմուկից» կինոնկարում, որը, իրավի, գերազանցեց անհեթեթության բոլոր չափանիշերը եւ որը որպես Ամանորի «նվեր» մատուցվեց բազմահազար հեռուստադիտողներին: Վերոհիշյալ «կինոնկարը» մեկ անգամ եւս ապացուցեց, որ հանդիսատեսի ճաշակը կործանումից փրկել չեն կարող նույնիսկ տաղանդավոր դերասանները, եթե նրանք զբաղված են անմիտ արարքներով եւ անբովանդակ խոսակցությամբ:

Մյուս կողմից էլ երբեմն մտածում ես, որ միգուցե նյութապաշտ մեր ժամանակն ավելին արարել չէր կարող:

Սակայն ինչի՞ համար է այս մտավախությունը: Գուցե «Մեր բակը-2»-ը մեկ ուրիշ, արվեստի պահանջները բավարարող ստեղծագործություն է:

Թեեւ աչքը տեսածից է վախենում, բայց հուսանք, որ այդպես կլինի:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական խաղադաշտերում

Իտալիայի առաջնության 24-րդ տուրում առաջատարը՝ Թուրինի «Յուվենթուսը» երկրորդ անգամ անընդմեջ ոչ-ոքի խաղաց (1-1): Այս անգամ՝ «Ուդինեզեի» դաշտում: Դրանից օգտվել չկարողացավ նրան հետապնդող «Ինտերը»: Ընդհակառակը, միլանցիները հյուրընկալվելիս 0-1 հաշվով պարտություն կրեցին «Պարմայից»: Ընդ որում «Ինտերի» հարձակվող, բրազիլացի Ռոնալդոն չկարողացավ իրացնել 11 մետրանոց տուգանային հարվածը: Երկրորդ տեղ դուրս եկավ վերջին շրջանում մեծ վերելքով խաղացող «Լացիոն»: Հռոմեական «դերբիում» այս թիմը 2-0 հաշվով հաղթեց «Ռոմային»: «Լացիոյի» կազմում հիանալի են հանդես գալիս լեգեոնականներ Ալեն Բոկշիչը եւ Պավել Նեդվեդը:

Վերջինս աչքի ընկավ Իտալիայի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ երկրորդ խաղում: Չեխ ֆուտբոլիստը երկու գնդակ խփեց «Յուվենթուսի» դարպասը՝ ոչ-ոքի (2-2) պարգեւելով իր թիմին: Իսկ քանի որ մրցակցի դաշտում «Լացիոն» հաղթել էր 1-0 հաշվով, նա էլ դուրս եկավ եզրափակիչ:

Պատվավոր մրցանակի համար պայքարում նրա մրցակիցը կլինի «Միլանը»: Միլանցիները առաջին հանդիպման ժամանակ իրենց դաշտում 0-0 էին ավարտել խաղը «Պարմայի» հետ: Երկրորդ խաղում նույնպես ոչ-ոքի՝ 2-2 գրանցվեց: Եվ «Միլանը» եզրափակիչ մտավ մրցակցի դաշտում խփած գոլերի շնորհիվ:

Անգլիայի առաջնությունում մրցաշարային աղյուսակը շարունակում է գլխավորել «Մանչեսթր Յունայթեդը»: Սակայն վերջին շրջանում թիմը փոքր-ինչ «արգելակում է»: «Մանչեսթրը» դուրս է մնացել գավաթի խաղարկությունից՝ պարտվելով բարձրագույն խմբի եզրափակի «Բառնսլիից», անհաջող է անցկացնում նաեւ առաջնության վերջին խաղերը:

Վերջին տուրի «Վեստ Հեմ»-«Մանչեսթր» հանդիպումն ավարտվեց 1-1 հաշվով, եւ այժմ «Մանչեսթրը» 30 խաղից հետո առջեւում է վաստակելով 60 միավոր: Նրանցից 9 միավոր է հետ մնում «Արսենալը» (Լոնդոնի մեկ այլ թիմի՝ «Վուլվերհեմփթոնին», նա հաղթեց 1-0 հաշվով): «Արսենալը», սակայն, 3 խաղ պակաս է անցկացրել: Առաջատարների խմբում են նաեւ «Լիվերպուլը»՝ 29 խաղից հետո 50 միավոր, «Չելսին» եւ «Բլեքբեռնը»՝ 28-ական խաղից հետո 48-ական միավոր:

Անգլիական ֆուտբոլի վերջին տարիների ամենաականդալային ֆուտբոլիստը Պոլ Գասկոյնը, որը վերջին մի քանի տարիների ընթացքում հանդես է գալիս Շոտլանդիայի «Գլազգո Ռեյնջերս» թիմի կազմում, հավանաբար, շուտով կվերադառնա հայրենիք: Շոտլանդական ակումբի ղեկավարությունը հայտարարել է, որ պատրաստ է Գասկոյնին 4,5 մլն դոլարով վաճառել Անգլիայի պրեմիեր-լիգայի մասնակից «Քրիստալ Պալասին»: Վերջինիս նոր տերը՝ Մարկ Գոլդբերգը, հույս ունի թիմը այս կերպ դուրս բերել վտանգավոր գոտուց («Քրիստալ Պալասն» ընթանում է վերջին տեղում): Գասկոյնը սկզբունքորեն համաձայն է անգլիական թիմ տեղափոխվել, սակայն ասել է, որ որոշ հարցեր դեռ պետք է ճշտի ակումբի ղեկավարության հետ:

Ֆրանսիայի առաջնությունում վաղուց այսքան սուր պայքար չէր եղել երկրի չեմպիոնի կոչման համար: Այժմ մրցաշարի ավարտից 6 տուր առաջ, հաղթողի կոչմանը 4 թիմեր են հավակնում:

Վերջին՝ 28-րդ տուրի կենտրոնական հանդիպումը «Մեց»-«Մարսել» խաղն էր, որն ավարտվեց դաշտի տերերի հաղթանակով՝ 3-2 հաշվով: Այս խաղից հետո «Մեցը» զբաղեցնում է առաջին տեղը. թիմը 28 խաղից հետո 53 միավոր է վաստակել: Նրան հաջորդում են «Լանսը»՝ 52, «Մարսելը»՝ 50, «Մոնակոն»՝ 49, «Պարի Սեն Ժերմենը»՝ 46 միավոր:

Երկրի գավաթի խաղարկության եզրափակիչում, ինչպես եւ երեք տարի առաջ, կհանդիպեն «Պարի Սեն Ժերմեն» եւ «Բորդո» թիմերը: Կիսաեզրափակիչ փուլի երկու խաղերի արդյունքում «ՊՍԺ»-ն հաղթեց «Լանսին», «Բորդոն», միայն 11 մետրանոց հարվածներից հետո (4-2)՝ «Օսերին»:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Առջեւում քառորդ եզրափակիչ խաղերն են

Անցկացվեցին բասկետբոլի եվրոպական Չեմպիոնների լիգայի 1/8 փուլի լրացուցիչ երրորդ խաղերը:

Մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել ԲԿՄԱ-ի եւ «Բարսելոնի»՝ Մոսկվայում անցկացված խաղը: Առաջին խաղակեսն անցավ հավասար պայքարում, իսկ երբ երկրորդում մոսկվացիներին հաջողվեց չեզոքացնել հյուրերի լավագույն խաղացող Ալեքսանդր Ջորջեւիչին, ԲԿՄԱ-ն առաջ անցավ: Հիմնականում Դմիտրի Դոմանիի, Սերգեյ Պանովի եւ Վալերի Դայնեկոյի շնորհիվ մոսկովյան թիմը շոշափելի առավելության հասավ եւ ի վերջո հաղթեց 88-76 հաշվով: Իր թիմին 25 միավոր բերեց Դայնեկոն:

Բեռլինի «Ալբան» ջախջախիչ առավելությամբ հաղթեց Սալոնիկի ՊԱՕԿ-ին՝ 104-71: Գերմանական թիմին 28 միավոր բերեց ռուս լեգեոնական Վասիլի Կարասյովը: «Թիմսիստեմը» դժվարին հաղթանակ տարավ «Մակկաբիի» (Թել Ավիվ) նկատմամբ:

Այսպիսով, հաջորդ փուլի 8 մասնակիցներից 3-ը ներկայացնում են Իտալիան:

Այժմ քառորդ եզրափակիչում կհանդիպեն «Պարտիզան» (Բելգրադ)-ԲԿՄԱ (Մոսկվա), «Բենետոն» (Տրեւիզո)-«Էֆես Պիլզեն» (Ստամբուլ), ԱԵԿ (Աթենք)-«Ալբա» (Բեռլին), «Կինդեր» (Բոլոնիա)-«Թիմսիստեմ» (Բոլոնիա) զույգերը:

Խաղերը կանցկացվեն մարտի 24-ին եւ 26-ին եւ, թիմերի մեկական հաղթանակի դեպքում, նաեւ ապրիլի 7-ին:

Քառորդ եզրափակիչի չորս հաղթողներն այնուհետեւ վճռական փուլում Եվրոպայի ուժեղագույն ակումբային թիմին կորոշեն Իսպանիայի Բարսելոն քաղաքում կայանալիք մրցաշարում:

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

Կմասնակցեն աշխարհի առաջնությանը

Նորագավիթի սուսերամարտի մասնագիտացված դպրոցի դահլիճում անցկացվեց Հայաստանի երիտասարդական առաջնությունը:

Տղամարդկանց մրցումներում հանրապետության չեմպիոններ դարձան Մանվել Մանվելյանը (ճկասուսեր), Արմեն Նավասարդյանը (խոցասուսեր) եւ Արթուր Թորիկյանը (թրասուսեր):

Կանանց մրցապայքարում հաղթեցին Աննա Ստեփանյանը (ճկասուսեր) եւ Ռուզան Արազյանը (խոցասուսեր):

Հաղթողներին Շենգավիթի թաղապետարանը եւ Նորագավիթի երկրապահ ջոկատը հանձնեցին թանկարժեք նվերներ:

Այժմ այս մրցումների արդյունքներով կկազմվի հանրապետության հավաքական թիմը, որը կմասնակցի ապրիլի 6-13-ը Վենեսուելայում կայանալիք աշխարհի երիտասարդական առաջնությանը:

ՇԱԽՄԱՏ

Մնացել է երկու տուր

Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տանն անցկացվող մայրաքաղաքի պատանեկան առաջնությունները մոտեցել են ավարտին: Շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով անցկացվող մրցումներում յոթ տուր է խաղացվել:

Մինչեւ 18 տարեկանների մրցաշարում առաջատարը Տիգրան Պետրոսյանն է, որն ընդամենը կես միավոր է կորցրել: Նա 7 հնարավորից 6,5 միավոր է վաստակել: 6 միավոր ունի երկրորդ տեղում ընթացող Վարդան Մելքոնյանը: Վեց մասնակիցներ՝ Վարդան Դանիելյանը, Լեւոն Գալոյանը, Արթուր Հակոբյանը, Երվանդ Հովհաննիսյանը, Դավիթ Պետրոսյանը, Անդրեյ Օհանյանը վաստակել են 5-ական միավոր:

Կրտսեր տարիքի, մինչեւ 14 տարեկանների պայքարում աղյուսակը գլխավորում են երկու մասնակիցներ՝ Արեգ Ավետիսյանը եւ Զավեն Անդրեասյանը: Նրանք 6-ական միավոր ունեն: 3-7-րդ տեղերում ընթանում են Դավիթ Մակարյանը, Աշոտ Մանուկյանը, Վահե Մենդելյանը, Էդգար Մեջինյանը եւ Լուսինե Արրեսյանը, որոնք 5,5-ական միավոր են վաստակել:

ԹԵՆԻՍ

Սամփրասն ու Գրաֆը դուրս մնացին պայքարից

Կալիֆոռնիայի Ինդիան Ուելս քաղաքում անցկացվող խոշոր մրցումները վճռական փուլ են թեւակոխել:

Տղամարդկանց մրցաշարում Նյուսուիկի առաջնությունում, նոր հաղթանակ տարավ Անդրե Աղասին (ԱՄՆ): Ներկայումս աշխարհի լավագույն թենիսիստների ցուցակի 40-րդ հորիզոնականում գտնվող մարզիկը հանդիպեց այդ ցուցակի 3-րդ թենիսիստ, ավստրալացի Պատրիկ Ռաֆթերի հետ եւ հաղթեց 6-3, 3-6, 6-2 հաշվով:

Ռեյտինգ-ցուցակում երկրորդն է չեխ Պետր Կորդան, եւ նա հաստատեց իր բարձր կարգը՝ 7-6, 6-2 հաշվով առավելության հասնելով երիտասարդ գերմանացի Թոմաս Հաասի նկատմամբ: Շատերի համար անսպասելի պարտություն կրեց Փիթ Սամփրասը (ԱՄՆ), որն արդեն 100 շաբաթից ավելի գլխավորում է աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստների ցուցակը: Նրան 7-5, 6-3 հաշվով պարտության մատնեց ավստրիացի Թոմաս Մուսթերը:

Կանանց մրցաշարում էվերտի գավաթի խաղարկությունում, ցավալի անհաջողության մատնվեց նախկինում աշխարհի թիվ 1 ռակետ Շտեֆի Գրաֆը (Գերմանիա): 28-ամյա մարզուհին, որը 8-ամսյա ընդմիջումից հետո վերջերս է խաղադաշտ վերադարձել ու հիանալի խաղ է ցուցադրում, մրցաշարից դուրս մնաց վնասվածքի պատճառով: Կիսաեզրափակիչ հանդիպման ժամանակ Գրաֆն ու նրա մրցակից Լինդսեյ Դեւենպորտը (ԱՄՆ) մեկական խաղակես շահեցին: Երրորդում, երբ հաշիվը 4-2 էր՝ գերմանուհու օգտին, նա վնասվածք ստացավ ու ստիպված էր դադարեցնել խաղը: Դեւենպորտը դուրս եկավ եզրափակիչ: Վճռական խաղում նրա մրցակցուհին կլինի մյուս կիսաեզրափակիչի Մարտինա Հինգիս (Շվեյցարիա)-Վենուս Վիլյամս (ԱՄՆ) զույգի հաղթողը:

ՁՅՈՒՐԱՅԱՍՏԿ

Գարնանային ծիծեռնակներ

Մոսկվայի «Օլիմպիական» մարզահամալիրի ջրավազանում սկսվել են «Գարնանային ծիծեռնակներ» ավանդական մրցումները:

1995-ից սկսած՝ արդեն 4-րդ անգամ, այս մրցաշարը պատկանում է համաշխարհային «Գրան պրի» շարքին: Մոսկվայում մրցելու են եկել 16 երկրների ներկայացուցիչներ, որոնց թվում քիչ չեն տիտղոսակիր մարզիկները: Ռուսաստանի հավաքականի ղեկավարներն այս անգամ մրցապատրաստ են հանել երիտասարդներին՝ հանգստանալու հրավիրելով իրենց փորձառու մարզիկներին, որոնք Ավստրալիայում անցկացված աշխարհի առաջնությունում շատ հաջող հանդես եկան:

Առայժմ անցկացվել են միայն կանանց 10 մետրանոց աշտարակացատկի մրցումները: Հաղթեց Ղազախստանի ներկայացուցիչ Իրինա Վիգուզովան: Երկրորդ տեղը գրավեց Նա Լին (Չինաստան), երրորդը՝ աշխարհի չեմպիոնուհի Ալիսա Ժուպինան (Ուկրաինա):

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Բարձր արդյունքներ, ռեկորդներ...

Ձմեռային այս մրցաշրջանում թեթեւատլետները ծածկված մարզադահլիճներում աշխարհի 14 ռեկորդ են սահմանել:

Դրանցից 8-ը բաժին է ընկնում ծողացատկորդուհիներին: Վերջին անգամ ռեկորդը բարձրացվեց Գերմանիայի Զինդելֆինգեն քաղաքում անցկացված մրցումներում: Ամերիկուհի Ստեյսի Դրագիլան եւ չեխուհի Դանիելա Բարտովան հաղթահարեցին 4 մ 48 սմ բարձրությունը՝ 1 սմ-ով գերազանցելով նախկին ռեկորդը:

Այս մրցումներում 2000 մ վազքատարածությունում նոր ռեկորդ սահմանեց ռումինուհի Գաբրիելա Սաբոն (5 րոպե, 30,53 վրկ)՝ գերազանցելով 13 տարվա վաղեմություն ունեցող նախկին նվաճումը:

Թեթեւատլետները բարձր արդյունքներ ցույց տվեցին նաեւ այլ մրցումներում:

Ճապոնիայի Մաեբաշի քաղաքի մարզադահլիճում, որտեղ 1999 թվականին կանցկացվի աշխարհի ձմեռային առաջնությունը, ամերիկացի Ջոն Գոդինան (ԱՄՆ) գնդի հրման մրցումներում ցույց տվեց մրցաշրջանի լավագույն արդյունքը՝ 21 մ 77 սմ:

Փարիզի մերձակայքում գտնվող «Բերսի» մարզապալատն իրոք որ ունիվերսալ է: Այստեղ անցկացվեցին կրոսավազքի մրցումներ, որոնց մասնակցեցին մեծ թվով ուժեղագույն թեթեւատլետներ: Տղամարդկանց մրցումներում մեծ առավելությամբ հաղթեց օլիմպիադայի եւ աշխարհի չեմպիոն Հայլե Գեբրասելասիեն (Եթովպիա): Կանանց մրցապայքարն ավելի լարված անցավ: Հաղթող դարձավ Զահրե Օուզիզը (Մարոկկո): Նրանից միայն մի փոքր հետ մնաց Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Մարգարիտա Մարուսովան:

Սակայն թեթեւատլետներն աստիճանաբար դուրս են գալիս փակ մրցումների: Միլանի մերձակայքում գտնվող Սան Վիտտորե դե Օլոնայում անցկացված «Հինգ հողմաղացների կրոսում» հաղթեց աշխարհի չեմպիոն Ջոն Տերգատը (Քենիա): 11 կմ մրցատարածությունը նա հաղթահարեց 34 րոպե 37 վայրկյանում: Երկրորդ տեղը գրավեց Հենդրիկ Ռամաալան (ՀԱՀ)՝ 34. 32., երրորդը՝ Մարկ Բրեսցը (Քենիա)՝ 34. 45:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուսաստանը կհամագործակցի այն նախագահի հետ, ում կվստահեն Հայաստանի ընտրողները

Հարցազրույց Նիկոլայ Ռիժկովի հետ

– Նիկոլայ Իվանովիչ, Դուք ինչպե՞ս եք գնահատում Հայաստանում նախընտրական արշավի ընթացքը:

– Մոսկվայից նման գնահատականներ տալը հեշտ չէ: Սակայն, դատելով զանգվածային լրատվամիջոցների հաղորդումներից եւ Հայաստանից ժամանած մարդկանց հետ շփումներից, ես այն տպավորությունն եմ ստանում, որ ընտրություններին նախապատրաստվելու բնականոն գործընթաց է գնում, նախագահության բոլոր թեկնածուներին ապահովված է հնարավորություն իրենց տեսակետն ընտրողներին հասցնելու համար: Կուզենայի հուսալ, որ այդ մթնոլորտը կպահպանվի նաեւ ընտրությունների ընթացքում:

– Լայն հնչողություն է ստացել թերթերից մեկում այն նյութի հրապարակումը, որը ներկայացվել էր որպես Ձեր հարցազրույցը: Ինչպե՞ս կմեկնաբանեք այդ միջադեպը:

– Իմ հերքման տեքստում ամեն ինչ ասված է: Խոր ափսոսանք է հարուցում, որ ինչ-որ մեկը նման անթույլատրելի քայլի է դիմել: Միաժամանակ, չէի ուզենա, որ ոչ միայն այդ կեղծ հարցազրույցը, այլեւ իմ հերքումը օգտագործվեին որպես նախընտրական պայքարի միջոց: Ես խորապես համոզված եմ, որ Հայաստանի ընտրողները կարող են արժանի ընտրություն կատարել, եւ կողմնակի միջամտությունը միայն

կխանգարի հայ ժողովրդի կամքի արտահայտմանը:

– Այդուհանդերձ, Դուք, անշուշտ, քաջ ծանոթ եք նախագահության առաջատար թեկնածուների հետ: Ինչպե՞ս եք գնահատում նրանց հաղթանակի շանսերը: Դուք մեծ ճանաչում եք վայելում Հայաստանում եւ շատ ընտրողների հետաքրքրում է Ձեր կարծիքը:

– Ես կրկին միանգամայն որոշակիորեն հաստատում եմ իմ դիրքորոշումը, որ ամենեւին ճիշտ չի լինի դրսից ճնշումը Հայաստանի ընտրողների վրա:

Միեւնույն ժամանակ, իհարկե, ես լավ ծանոթ եմ [illegible] առաջատար թեկնածուների հետ: Կարեն Դեմիրճյանի հետ մենք սերտորեն եւ արդյունավետ փոխգործակցել ենք երկար տարիներ, երբ նա Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղարն էր: Ես բարձր եմ գնահատում նրա ավանդը հանրապետության զարգացման գործում՝ Հայաստանը նրա ղեկավարելու շրջանում:

Սերգեյ Բադալյանն այն մարդն է, որը ծանր պայմաններում չդավաճանեց իր համոզմունքներին, շատ բան է անում ժողովրդի շահերը պաշտպանելու համար, շատ կարեւոր աշխատանք է տանում Ռուսաստանի եւ Հայաստանի մերձեցման նպատակով:

Մեծ հետաքրքրությամբ եմ հետեւում Ռոբերտ Քոչարյանի գործունեությանը: Նա երիտասարդ, բայց ուժեղ, հեռանկարային քաղաքական գործիչ է, որն արդեն տնտեսական ու քաղաքական զգալի փորձ ունի:

Մյուս թեկնածուների հետ ես քիչ եմ ծանոթ, ուստի ինձ իրավունք չեմ վերապահում նրանց գնահատականներ տալու: Կարելի է միայն կարեկցել Հայաստանի ընտրողներին, որոնք պետք է ընտրություն կատարեն քաղաքական մի քանի վառ գործիչների միջեւ: Բայց չեմ կասկածում, որ իմաստուն հայ ժողովուրդը ճիշտ ընտրություն կկատարի, իսկ Ռուսաստանն, անկասկած, կհամագործակցի այն նախագահի հետ, ում կվստահեն ընտրողները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Ընտրություններին Ռոբերտ Քոչարյանի մասնակցելը Հայաստանի ներքին խնդիրն է»

12 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: «Խրճիթ հարուստ շքամուտքով»: Այսպես է նկարագրում Հայաստանի տնտեսությունը եւ ընդհանրապես երկրի կայունությունը Ֆրանսպրես լրատվական գործակալության թղթակից Դեբորա Փաքմայերը: «Հայաստանը, որը երկուշաբթի օրը նոր նախագահ է ընտրելու, նախկին խորհրդային միության ամենաաղքատ երկիրն է», հայտարարում է նա: Արեւմտյան ընթերցողը հավանաբար լավ չի պատկերացնում, թե ինչ է դա նշանակում եւ Դեբորա Փաքմայերը պարզաբանում է. «3,7 մլն բնակչություն ունեցող երկրի պետբյուջեն 1997 թվականին կազմել է 320-330 մլն դոլար: Այսինքն այնքան, որքան ունի ընդամենը 40 հազար բնակիչ ունեցող արեւմտաեվրոպական փոքրիկ քաղաքը: Հայաստանի պարտքը Ռուսաստանին, ԱՄՀ-ին եւ ՀԲ-ին կազմում է 660 մլն դոլար: Առեւտրական պակասորդը 480 մլն է: Երկիրը մասամբ գոյատեւում է արտասահմանում բնակվող հայերի նյութական օգնության շնորհիվ»: Վկայակոչելով ԿԲ-ի նախագահ Տիգրան Սարգսյանին, հոդվածագիրը հայտնում է, որ ամեն տարի այս ճանապարհով երկիր է ներարկվում 350 մլն դոլար: Ըստ փաստաթղթերի, երեւանցիների 20 տոկոսի կյանքի պայմաններն աննկարագրելի են: Ակտիվ բնակչության կեսը գործազուրկ է, եւ այստեղ ոչ ոք չի զարմանում, որ մեկ աշխատողը պահում է իր ընտանիքի 8-10 անդամներին: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի «Նախ խաղաղություն, ապա երկրի զարգացում» կարգախոսը չընդունվեց եւ նախկին նախագահն այսօր գործազուրկ է: Մինչդեռ արեւմտյան փորձագետների գնահատմամբ հակամարտությունը ոչ միայն երկրի զարգացումն էր արգելակում, այլ նաեւ խժռում էր ազգային եկամտի մեկ երրորդը: «Եվ ահա, երկրաշարժի, պատերազմի եւ տնտեսության փլատակներով շրջապատված հայաստանցիները երկուշաբթի օրը նախագահ են ընտրելու», գրում է Ռոյթեր լրատվական գործակալության թղթակից Լոուրենս Շիվսը: «12 թեկնածուներից լավ հնարավորություններ ունեն միայն երեքը, բայց նրանք էլ, հավանաբար, առաջին փուլում չեն հաղթահարի ընտրվելու համար անհրաժեշտ 50 տոկոսի արգելքը», ասում է Շիվսը: Սակայն, ըստ նրա, կարեւորն այն է, որ ազգի նոր առաջնորդին չի հաջողվի խուսափել նախկին նախագահի ճանապարհից: Խնդիրը Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումն է: «Խաղաղության գործընթացը մեռել է եւ տեսանելի ապագայում կարգավորման հեռանկարը չի երեւում», ասում է արեւմտյան մի դիվանագետ, նկատի ունենալով ԵԱՀԿ-ի կողմից առաջարկված ծրագիրը եւ շարունակում. «Առանց պատերազմն ավարտելու այս երկիրն այժմ գնում է դեպի անհայտություն: Տեր-Պետրոսյանը դա հասկացել էր»: Այդուհանդերձ, մարդիկ մերժեցին Տեր-Պետրոսյանին:

AP լրատվական գործակալության թղթակից Մոուրա Ռեյնոլդսը վկայակոչելով իր հայաստանցի զրուցակիցներին, գրում է, որ նախկին նախագահին չներեցին դավաճանության համար: Տեր-Պետրոսյանն ավելի շատ հետաքրքրվում էր իր իշխանությամբ, քան մարդկանց կյանքի պայմաններով: Այսօր հայաստանցիները ոգեւորված են ընտրություններով:

Որոշ կանխատեսումների համաձայն, ակնկալվում է, որ ընտրություններին կմասնակցի ընտրողների 80 տոկոսը, իսկ հետաքրքիրն այն է, որ արեւմտյան մեկնաբանների կարծիքով Հայաստանի նախագահական ընտրարշավի առանցքը ոչ թե Ղարաբաղի հիմնահարցի կարգավորումն է, այլ տնտեսական խնդիրը: Հիմնական թեկնածուների ծրագրերը գրեթե չեն տարբերվում միմյանցից եւ բնակչությունը ընտրելու է նախագահին ոչ թե ըստ նրա ծրագրի, այլ կենսագրության: Մոուրա Ռեյնոլդսի գնահատմամբ ժողովուրդը, հատկապես շրջաններում, արթնացավ քաղաքական քնից, երբ իր թեկնածությունն առաջադրեց Կարեն Դեմիրճյանը: «Միգուցե մյուս թեկնածուներն էլ խելացի են: Սակայն մեր հույսը Դեմիրճյանն է: Չէ որ նա այնքան լավ բաներ է արել մեզ համար», ըստ Ռեյնոլդսի ասել են իր զրուցակիցները:

Ըստ միջազգային լրատվամիջոցների մեկնաբանների, նախագահական ռեալ թեկնածուները երեքն են. Ռոբերտ Քոչարյանը, Վազգեն Մանուկյանը եւ Կարեն Դեմիրճյանը: Ընդ որում, Վազգեն Մանուկյանի օգտին գործում են իր կուսակցական կառույցները: Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին՝ իշխանական համակարգը, իսկ Կարեն Դեմիրճյանի օգտին՝ անցյալը: Հետաքրքիր է նշել, որ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ ընտրություններին մասնակցելու օրինականության հարցը մեկնաբանները համարում են Հայաստանի ներքին խնդիր եւ հարկ չեն համարում գնահատել:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Պոլ Գոբլը զգուշացնում է նախկին «խորհրդային տիրակալի» վերադարձից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի նախագահի թեկնածուների նախընտրական ընտրարշավում ՀԽՍՀ նախկին ղեկավար Կարեն Դեմիրճյանի առաջնությունը հետկոմունիստական երկրներում կարոտախտի ախտանիշի բռնկման եւս մեկ ապացույց է: Այսպիսի կարծիք ունի հայտնի ամերիկյան քաղաքագետ, նախկինում ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի բարձրաստիճան պաշտոնյա Պոլ Գոբլը:

Նրա խոսքերով, Դեմիրճյանի դիտվող հաջողությունը բացատրվում է ընտրախավի հիշողությամբ կառավարելու, ավելի ստույգ, մոռանալով կոմունիստական անցյալի «սարսափելի գիշերները»՝ ընտրողներին «հին բարի ժամանակները» հիշել տալու, վերջինիս ընդունակությամբ:

«Կարոտախտի» նման քաղաքականությունը, կարծում է ամերիկացի քաղաքագետը, հղի է լուրջ վտանգներով: Այսպես, նրա կարծիքով, նախկին «խորհրդային տիրակալի» իշխանության վերականգնումը, որը ի վիճակի չէ շուտափույթ լուծելու սոցիալ-տնտեսական հարցերը, կխորացնի նաեւ քաղաքական-իրավական իրավիճակը՝ առաջին հերթին վնասելով դեռեւս փխրուն ժողովրդավարական ինստիտուտների զարգացմանը:

Բացի այդ, Պոլ Գոբլի կարծիքով, ընտրախավի «կարոտախտի» ախտանիշով կառավարումը դրանից օգտվող թեկնածուին թույլ կտա ընտրողների դատին որեւէ հստակ ծրագիր չներկայացնել եւ, նույնիսկ, չհստակել մի շարք արդիական հարցերի լուծման ճանապարհների մասին:

Ամերիկացի քաղաքագետը կարծում է, որ Դեմիրճյանի հաջողությունը բացատրվում է ոչ թե նրանով, «ինչ նա եղել է երեկ եւ ինչ այսօր է», այլ նրանով, թե ինչպիսին էր կյանքը «երեկ չէ առաջին օրվա փուլում»: Թեկնածուի դիրքորոշման այսպիսի ոչ հստակությունը, ընդգծում է Գոբլը, ստորանում է այն քաղաքական կուրսի ավելի անորոշությամբ, որը նա կորդեգրի երկրի ղեկավար դառնալով:

Ավելին, Գոբլը կարծում է, որ այս կամ այն հետկոմունիստական պետությունում «կարոտախտային» պարագլխի իշխանության գալու հնարավորությունը կբարդացնի այդ երկրի հարաբերությունները Արեւմուտքի հետ, վերջինիս անհարմար դրության մեջ դնելով:

Մինչդեռ, ամերիկացի քաղաքագետի կարծիքով, հենց Արեւմուտքն է մեղավոր նախկին «կարմիր» հանրապետություններում «կարոտախտի» ախտանիշի նման բռնկման համար: Միայն նոր ժողովրդավարական երկրների զարգացմանը ուղղված արեւմտյան օգնությունը կկարողանար կանխարգելել «հին բարի անցյալին» հետկոմունիստական հանրապետությունների վերադարձը, ընդգծում է Պոլ Գոբլը:

ACCELS

ԱՄՆ-ում ուսումը շարունակելու հնարավորություններ

ԱՄՆ-ի կառավարությունը հայտարարում է 1998 թվականի **Edmund S. Muskie** եւ **Freedom Support Act Fellowship** ծրագրերը, որոնք թույլ են տալիս Հայաստանի բարձրագույն կրթություն ունեցող քաղաքացիներին մեկ կամ երկու տարով ուսումը շարունակել ԱՄՆ-ում: Ծրագրերը հովանավորվում են Միացյալ Նահանգների ինֆորմացիոն գործակալության **USIS**-ի կողմից եւ իրագործվում Հայաստանում կրթության եւ լեզուների ուսուցման համագործակցման ամերիկյան խորհրդի (ACCELS) եւ Բաց հասարակության ինստիտուտի (OSI) կազմակերպությունների միջոցով:

Թոշակները առաջարկվում են հետեւյալ բնագավառների մասնագետներին՝

- բիզնեսի եւ կրթության կառավարում
- տնտեսագիտություն
- իրավաբանություն
- հասարակական կառավարում
- քաղաքականություն

Մանրամասն տեղեկություններ եւ դիմումներ ստանալու համար դիմեք **ACCELS**-ի գրասենյակ՝

Մ. Բաղրամյան 20, հեռ. 58-26-87 եւ USIS-ի գրադարան՝ Ամերիկյան դեսպանատան շենք:

Դիմումները ներկայացրեք **ACELLS**-ի գրասենյակ մինչեւ 1998 թ. մարտի 27-ը:

JOB OPPORTUNITIES

USAID/Caucasus, Yerevan Office has job opportunity for the following position:

Driver: Qualifications/Requirements: Completion of secondary school; at least six months prior chauffeur experience; good English language skills (Level II); fluency in Russian and Armenian; thorough knowledge of local traffic laws and area traffic patterns; a valid Armenian driver's license (Category B and C).

Submit resume and application form (available at USAID Office) to Ms. Kim Tomsen, USAID/Caucasus, 16 Aigedzor, St., Yerevan, Tel: 26-34-97. **Announcement closure date is March 25, 1998.**

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Ջրաշատ 68 հասցեում (Գիտությունների ակադեմիայի շրջակայքում) սեփական երկհարկանի տան 2-րդ հարկը: Առանձին մուտք, կոմունալ բոլոր հարմարությունները, 2 ավտոտնակ, 300 մ հողամաս: Հնարավոր է տան եւ հողամասի առանձին վաճառք:

Հեռ.՝ 52-54-39

ԿՈՐԵԼ Է

Ազատուհի Մարտիրոսի Միհրանյանի Երեւանի գյուղինստիտուտից 1977-ին ստացած դիպլոմը **(АЛ-Т032850, Рег. N 764)**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բն. Նորքի IV զանգվածում, հեռ. **64-88-85, 64-93-89:**

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ասատրյանների ընտանիքը ցավակցում է Վահան Վարդապետյանին հոր՝ **ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏՅԱՆԻ** մահվան կապակցությամբ:

Հուղարկավորությունը մարտի 14-ին, Կոմիտասի 47/1, 16 բնակարանից:

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2 Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 780 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 13. 03. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@